NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 52 | Łódź, Wtorek, 2 marca 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג, ב' וויק"פ י"ט אדר תרצ"ז | 15-טער יאהרגאנג

נעכטיגער סטודענטן-שטרייק אין לעמבערג

איז אדורך אונטערן צייכן פון אנטשלאסענעם קאמף פאר בירגערליכע רעכט

פראפ. בארטעל סאלידאריזירט זיך מיט די שטרייקענדע יודישע אקאדעמיקער — סימפאטישע באציהונג פון דער פוילישער סאציאליסטישער יוגענט. — סאלידאריטעט-אקציע פון יודישער סאציאליסטישער יוגענט. — יודישע אינזשינירען שטיצען דעם קאמף פון די יוד. סטודענטען

לעמבערג, 1 (טעלעפאניש)

דער היינטיגער הונגער-שטרייק פון די יודישע סטודענטן אויף די לעמבערגער הויכשולן איז דורך אהן אינצידענטן ביי דער מוסטערהאפט-עלדישער האלטונג פון די שטרייקענדע יודישע אקאדעמיקער, וועלכע קעמפן אנטשלאסן פאר זייערע עלעמענטארע מענשליכע און בירגערליכע רעכט.

לעמבערג, 1 (טעלעפאניש)

אין יודישן אקאדעמישן הויז איז נעכטן פעט אין אוונד פארגעקומען א גרויסע פארזאמלונג, אויף וועלכער ס'איז צווישן אנדערע, ויסגעטרעטן דער פארשטייער פון דער פ.פ. ישער יוגענט. זאבושעוויסקי, וועלכער האט פייערך ערקלערט, אז די פוילישע סאציאליסטישע יוגענט אלידאריזירט זיך מיט אלע, וואס קעמפן פאר ייהייט און דעמאקראטיע און שטעלט זיך מיט אין איין רייה.

ווי מען גיט איבער, האט אויך פראפ. בארטעל ר געזי. פרעמיער און פראפעסאר פון לעמבערגער ליטעכניקום, ערקלערט אין א פריוואטן געפרעך, אז ער סאלידאריזירט זיך מיט די שטרייקענ יודישע סטודענטן.

לעמבערג, 1 (טעלעפאניש)

די שטימונג צווישן די 1000 שטרייקענדע איז זען זעה"ר א גוטע. קיינער האט נישט פארלאזען ם בנין פון אקאדעמישן הויז. פאר'ן איינגאנג געשטאנען א וואך פון יודישע סטודענטן, עלכע האט קיינעם נישט אריין געלאזען און נישט ויסגעלאזען.

אין זאל האט זיך געפונען א דיזשור פון עליכע דאקטוירים, וועלכע זענען מאביליזירט געארען אין פאל פון נויט. אין משך פון דער נאכט נען די יודישע שטרייקענדע סטודענטן באוואכט געווארען דורך, עטליכע יודישע כלל-טוער.

לעמבערג, 1 (יט"א טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט דעם הונגער-שטרייק, וועלכן עס פיהרען היינט די יודישע אקאדעמיקער אין לעמבערג אין שוץ פון זייערע מענשליכע און בירגערליכע רעכט, איז אויף א פארזאמלונג פון יודישע אינזשינירן אין לעמבערג איינשטימיג אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

די פארזאמלונג פון יודישע אינזשינירן אין לעמבערג שיקט איבער אויסדרוקן פון סימפאטיע און אנערקענונג דער יודישער אקאדעמישער יוגענד אויף אלע הויכשולן אין פוילען אין זייער קאמף געגען דער אקציע פון דער אנטיסעמיטישער יוגענד, וואס געניסט פון דער אונטערשטיצונג מצד א טייל פון די פראפעסארן.

גלייכצייטיג דריקן אויס די פארזאמעלטע יודישע אינזשינירן זייער פארעהרונג און אנערקענונג פאר די יעניגע פראפעסארן פון די הויכשולן, וועלכע האבן אין דער פראגע פארנומען א פארשריטליכע שטעלונג.

וואַרשאַ, 1 (יט"א טעל.)

יט"א האט ערהאלטן פאלגענדן קאמוניקאט:

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פארצווייפעלטן קאמף פון יודישן אקאדעמיקער פאר זיין עהרע און רעכט, האט דער צענטראל - קאמיטעט פון סאציאליסטישען פארבאנד פון דער יודישער ארבייטער-יוגענט „פרייהייט" אין פוילען באשלאסען אדורכצופיהרען אין גאנצען לאנד א סאלידאריטעט-אקציע מיט די יודישע סטודענטן.

אין פיל שטעט און שטעטלעך קומען פאר מאסען - פארזאמלונגען און מיטינגען, אויף וועלכע די טויזענדער פארזאמעלטע יודישע יוגענטליכע דריקן אויס זייער שארפסטן פראטעסט. ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס ווערען איבערגעשיקט אין צ. ק., וועלכער וועט זיי איבערשיקען צום בילדונגס-מיניסטער און צו די רעקטארען פון די הויכשולען אין גאנץ פוילען.

צו די שטרייקענדע יודישע סטודענטן אין לעמבערג — וואס האבן אין זייער פארצווייפלונג זיך אנגעכאפט אין הונגער-שטרייק — האט דער צ. ק. פון „פרייהייט" ארויסגעשיקט פאלגענדע דעפעשע אויפ'ן אדרעס פון יודישן אקאדעמישן הויז אין לעמבערג: „די יודישע ארבייטער-יוגענד מיט אייך אין אייער — אונזער קאמף".

פראטעסט-דעפעשע פון די לעמבערגער יודישע סטודענטן צום דעפ. ד"ר זאמערשטיין

וואַרשאַ, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

דעפ. ד"ר זאמערשטיין האט פון די לעמבערגער יודישע סטודענטן, וועלכע האבן היינט 6 אוונט פארענדיגט זייער פראטעסט-הונגער-שטרייק בעקומען פאלגענדע דעפעשע:

— די יודישע אקאדעמישע יוגענד אין לעמבערג פראטעסטירט געגען דער אומאויפהערליכער אנטיסעמיטישער העצע, וואס ווערט געפירט אין די פוילישע הויכשולן ווי אויך געגען פרוב איינצופיהרען א באנק-געטא פאר דער יודישער סטודירענדער יוגענד אין פוילען.

די יודישע סטודענטן פון לעמבערג שטעלן פעסט, אז ביז'ן היינטיגן טאג איז נישט ארויסגעגעבן געווארן קיין ענטשפרעכענדע פארארדנונג וועגן איינשטעלן רוה און ארדנונג אויף די הויכשולן.

די יודישע סטודענטן אין לעמבערג פאדערן פון די מאסגעבענדע פאקטארען צו ווירקן, אז ס'זאל א סוף נעמען צו די אנטי-יודישע אונרוהען אין די פוילישע הויכשולן, מעגליך מאכן דער יודישער סטודענטנשאפט א רוהיגן, נארמאלן שטודיום און באשטראפן די ענדעקישע שלעגער.

די יוד. אקאדעמישע יוגענד אין לעמבערג סאלידאריזירט זיך מיט די גערודפטע יודישע סטודענטן אין ווילנע, וועלכע שטייען נישט אפ אין זייער קאמף פאר די מענשליכע, בירגערליכע רעכט און פאדערן צו אנטשפרעכענען אנטייל אין די אקאדעמישע זעלבסטפארוואלטונגען ווי אויך צו פארקלענערן פונ'ם שכר למוד.

טאקטיק אין דער ציון. לאנד-פאליטיק

נעכטען דיסקוטירט געווארען אויפן ציון. צוזאמענפאהר

מיטגעפיהל-דעפעשע פון בית"ר-אנפיהרונג צו יצחק גרינבוים צוליב'ן איבערפאל אויף איהם

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאניש)

דער היינטיגער טאג פון דער ציוניסטישער נד-קאנפערענץ איז אדורך מיט געשלאסענע זינגען פון די באזונדערע קאמיסיעס. עס זענען טראכט געווארען ארגאניזאציאנעלע פראגען און איז געפיהרט געווארען א דיסקוסיע איבער דער אקטיק אין דער לאנד-פאליטיק.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט'ן איבערפאל אויף יצחק גרינבוימ'ען, האט דער צ.ק. פון בית"ר פארעפענטליכט אן ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט אויף א שארפען אופן געטאדעלט יעדער פערזענליכער איבערפאל און פיזישער געוואלט. עס איז נאך נישט פעסטגעשטעלט, אז ביתרים האבן אויסגעפיהרט דעם איבערפאל אויף יצחק גרינבוימען. עס ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג. אויב ס'וועט זיך ארויסשטעלן, אז די טאט איז אויסגעפיהרט געווארען דורך ביתרים, וועלן די שולדיגע אויסגעשלאסען ווערען פון דער באוועגונג.

גלייכצייטיג האט די אנפיהרונג פון ביתר ארויסגעשיקט צו יצחק גרינבוים א דעפעשע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט מיטגעפיהל צוליב'ן טרויעריגען פארפאל. די בית"ר-אנפיהרונג באהויפטעט אין דער דעפעשע, אז דער איבערפאל איז נישט אויסגעפיהרט געווארען דורך ביתרים, אויב יא — וועלען די שולדיגע ארויסגעווארפען ווערען פון דער ארגאניזאציע.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאניש)

א פארשטייער פון דער פאליציי האט היינט באזוכט יצחק גרינבוימען און זיך איבערגעמירט וועגן די פרטים פון איבערפאל.

דייטשלאנד ראנגעלט זיך

פאר'ן מינימום-עקזיסטענץ אלס מלוכה

רעדע פון אמבאסאדאר ריבענטראפ אין לייפציג

בערלין, 1 (ספ. טעל.)

אמבאסאדאר פאן ריבענטראפ האט היינט אין פציג אויף א פארזאמלונג פון דער קאמיסיע ר ווירטשאפטס-פאליטיק ביי דער נאציאנאלציאליסטישער פארטיי געהאלטען א רעדע געווידמעט דעם 4-יאהר-פלאן ווי אויך קאלאניאלע פראגן.

ריבענטראפ האט ערקלערט, אז מיט'ן מאמענט מען גרויסע ווירטשאפטליכע ארגאניזמען ווי פראנקיך, אמעריקא און ענגלאנד האבן זיך פארשלאסען צאל-גרענעצן, האבן די אנפיהרער פון ווירטפטליכע לעבען אין דייטשלאנד אנטערגענומען יגע שריט, כדי מעגליך צו מאכן א נארמאלען רות-אויסטויש מיט אויסלאנד. די ביז פרובען שליסען האנדעלס-אפמאכען אין ברייטען מאסשטאב, האבן זיך נישט איינגעגעבן. דאן איז פראקלאמירט געווארען א 4 יאהר-פלאן, וועלכער איז אונז דורך אויסלאנד אויפגעצוואונגען געווארן אין אנהויב איז דער דאזיגער פלאן אויסגעפיהרט געווארען. ערשט איצט הערט מען, אז מיט דייטשלאנד וועט מען קענען פיהרען אונטערהאנדלונגען, אויב זי וועט זיך אפזאגען פונ'ם 4-יאהר-פלאן. די דייטשען צילען לכתחילה נישט צו אויטארקיע. אייראפא איז צופיל אפהענגיג פון געגענזייטיגען סחורות-אויסטויש, אז וועלכעס-עס-איז לאנד זאל אויף געוויסער צייט איינגאנצען זיך ווירטשאפטליך איזאלירען. דער 4-יאהר-פלאן שאפט פאר דייטשלאנד דעם יסוד פאר געגענזייטיגען סחורות-אויסטויש.

איבערגייענדיג צו קאלאניאלע פראגן, האט פאן-ריבענטראפ ערקלערט, אז דער ווערסאילער טראקטאט האט די פעלקער פונאנדערגעטיילט אויף באזיצענדע און נישט-באזיצענדיגע. פון איין זייט איז געשאפען געווארען אומצופרידענהייט און פון דער אנדערער זייט מאנגעל אין צוטרוי. עס ליגט אין אלעמענס אינטערעס, אז דער דאזיגער אומרוה זאל פארשווינדען דורך אויסגלייכען דעם בלויז. עס איז אן אומעגליכע לאגע, אז טייל לענדער זאלן זיך באדען אין שפע פון אלעם, און אנדערע זאלן קעמפען פאר'ן מינימום פון עקזיסטענץ.

נאכ'ן אפוואפען די „ליגענס וועגן די קאלאניאלע חטאים", האט ריבענטראפ געזאגט, אז די דייטשען האלטען ווייטער אונטער זייערע רעכט אויף קאלאניעס. אפוואפענדיג קאטעגאריש אלע גרויסע באווארענישען, ווילען די דייטשען נישט פיהרען קיין אימפעריאליסטישע קאלאניאלע פאליטיק; זיי ווילען אויך נישט פ. באנדערבויען זייערע קאלאניעס אלס סטראטעגישע באזעס. אלס ארגומענט געגען די דאזיגע מיט באשולדיגונגען דערמאהנט דער רעדנער דעם דייטש-ענגלישן ים-אפמאך, פונ'ם פאקט פון באזיצען קאלאניעס דרינגט נישט ארויס — ווי היטלער האט ערקלערט — די פארגרעסערונג פונ'ם דייטשען ים-פראגראם.

די דייטשען ווילען קאלאניעס, ווייל זיי מוזען דאס האבען אלס קוועלען פון רויה-שטאפען, אפזאץ מערק ווי אויך אלס געביטען פאר דייטשער אונטערנעמערישקייט.

בלוטיגער אראבישער טעראר אין א"י

טעראריסטען רויבען צו 89 יודישע קיה. — בהלה־ידיעות וועגען שארפע צוזאמענשטויסען צווישען פאליציי מיט אראבער. — שטיינער אין יודישע הייזער פון ירושלים און חיפה

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגר.)

דער היינטיגער טאג אין ארץ־ישראל האט געשלאגען דעם רעקארד פון אראבישע איבערפאלען און טעראר־אקטען. זינט סעפטעמבער 1936, ווען עס זענען אויסגעבראכען די אראבישע אונרוהען זענען אין ארץ־ישראל נאך נישט פארגעקומען אין איין טאג אזויפיל אראבישע טעראר־אקטען ווי בלויז אין דעם איינציגען היינטיגען טאג. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז צווישען פאליציי און די אראבישע טעראריסטען איז געקומען צו העפטיגע צוזאמענשטויסען. בעת וועלכע די פאליציי האט זיך געפיהלט אונמעכטיג און ס'האט געמוזט ארויסגערופען ווערען פאליצייאישע פארשטארקונגען.

אין מצפה זענען 150 בעוואפענטע אראבישע טעראריסטען באפאלען די פאליציי און אוועקגערויבט 89 קיה, וועלכע די אנפאלער האבען מיטגעפיהרט מיט זיך. בעת'ן צוזאמענשטויס איז אנטשטאנען א געדיכטע שיסעריי. דער רעזולטאט פון דעם בלוטיגען איבערפאל איז נאך נישט בעקאנט.

פון פערשידענע עקען לאנד קומען אן אלארמירענדע ידיעות וועגען אראבישע איבערפאלען אויף יודישע אויטאבוסען. צום גליק זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט פארצייכענט געווארען.

אין איניגע ערטער אין לאנד איז געקומען צו שארפע צוזאמענשטויסען צווישען יודען איבערפאלענדע אראבער. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

בעת א צוזאמענשטויס צווישען אראבער און פאליציי זענען שווער פארוואונדעט געווארען צוויי פאליציאנטען, דערונטער 1 אראבישער. ביידע זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אין ירושלים און חיפה זענען היינט פארגעקומען מעהרערע פאלען פון ווארפען שטיינער אין יודישע הייזער.

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס יודישע מיידעל שראם אין חיפה איז נעכטען ביינאכט שווער פארוואונדעט געווארען, ווען אראבישע טעראריסטען האבען בעווארפען מיט שטיינער א יודישען אויטאבוס. די פארוואונדעטע איז אבגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. קיינער פון די טעראריסטען איז נישט געווארען פארהאלטען.

אין דער קאלאניע מצפה האט א בעוואפנטע אראבישע באנדע אטאקירט די יודישע פאסטוכער, וועלכע האבען געפאשעט א סטאדע שעפסען. פאליציי האט געעפענט א פייער אויף דער באנדע, וועלכע האט צוריקגעשאסען. די באנדיטען האבען צוגערויבט די סטאדע שעפסען.

אין דער קאלאניע צמח האבען אראבישע טעראריסטען בעשאסען די דארטיגע 2 יודישע פאליציאנטען, וועלכע האבען צוריקגעשאסען. קיינער האט נישט געליטען.

נעבען חדרה איז דורך אראבער באשאסען געווארען דער יודישער בעל עגלה אנקער קוהן וועמען עס איז אבער געלונגען אויסצומייַדען קוילען.

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז פונדאסניי ארויסגעגעבען געווארען ביקסען און אנדערע וואפען דער דעמאביליזירטער יודישער געהילפס־פאליציי. דאס צוריקציהען פארארדנונג וועגען דעמאביליזירען די געהילפס־פאליציי שטייט אין צוזאמענהאנג מיט דער נייער אראבישער טעראר־אקציע.

פראפ. בראדעצקי קאנפערירט אין קאלאניאל־אמט

וועגען דער געשאפענער פאליטישער לאגע אין ארץ־ישראל

לאנדאן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

דער שעף פון פאליטישען דעפארטאמענט בײם קאלאניאל־אמט האט היינט אויפגענומען דעם פראפ. זעליג בראדעצקי, מיט וועלכען ער האט קאנפערירט וועגען דער פאליטישער לאגע אין ארץ־ישראל.

סקאנדאל מיטן קאזשעניצער רבי אין לאנדאן

ווארשא, 1. (טעלעפאניש) אין די חסידישע קרייזען האט געמאכט א שווערען איינדרוק דער פאקט, וואס דער בעקאנטער קאזשעניצער רבי ר' אהרן האפשטיין, וועלכער וואוינט אין אטוואצק, איז איצט דורך צוויי פערזאן „אוועקגעפיהרט" געווארען קיין לאנדאן, וואו מען מאכט מיט איהם א גאנצע העצל, כדי צו פארדינען געלד. די דאזיגע צוויי פערזאן הייסען אדאם פאזנער און פילים פערלא, דער קאזשעניצער רבי איז בעקאנט מיט זיינע אויסטערלישע מעשים, וועגען וועלכע טייל צייטונגען האבען פיל געשריבען, בעוועהנליך האבען אנדערע צייטונגען צוליבן כבוד פון דעם אויסטערלישען רבי'ן און אויך פון זיין פאמיליע און סתם דער חסידישער וועלט אויסגעמיטען צו דערצעהלען די אלע „אויפפיהרונגען", אבער איצט האט מען גענומען דעם רבין און איהם איינפאך אוועקגעפיהרט אלס „אטראקציע" קיין לאנדאן (און ווי מען שמועסט, רעכענט מען איהם צו פיהרען אויך אין אנדערע אייראפעאישע שטעט) און די אונטערנעהמער רעכענען דערויף צו מאכען געלט.

אין לאנדאן איז מיטן רבין א גאנצער טאַרראַם. די צייטונגען זענען פול מיט אנאנסען וועגען בעל־מופת. און ווי מען דערצעהלט, האט שוין אויך אין לאנדאן ארויסגערופען זיינע אויפפיהרונגען, דאס אוועקפיהרען פון רבי'ן קיין לאנדאן קאן איינפאך ארויסרופען א חילול ה' און מבזה זיין די חסידישע וועלט.

ווי מיר ווערען געוואהר, וועלן די ... פון רבי'ן (ער אליין איז א גרויס, אהן א ... אהן קינדער) זיך ווענדען צו דער מאכט מיט ... ביטע צו באפעהלען דעם רבי'ן און ... „משמשים", אז זיי זאלען צוריקקומען קיין פוילן ...

קמח של פסח

תחת השגחת הראבינאט דפה לודז.

בעקאנטמאכונג פאר לאדז און פראווינץ!

די איינציגע מיהל

„עלעקטראמלין"

איז געכשרט אונטער דער השגחה פון היגען ראבינאט. ס'איז איבריג צופיל צו רעקלאמירען, בעוויל אין די ... זענען אונזערע ג' קונדען איבערצייגט, אז דאס בעסטע און שענסטע זעמעל מעהל אויף מצות ... קומט מען נאר בײ אונזער פירמע „עלעקטראמלין" לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147-40, וועלכע ... פאראנטווארטליך פאר די רעיעלע און פינקטליכע ליפערונג. ליוט יעדענס פערלאנג. בעשטעלונגען ווערען ... אנגענומען פערזענליך אדער דורך טעל. 147-40.

מיט אכטונג

...rma „Elektromłyn" Łódź
Zakątna 47, tel. 147-40.

געדענקט, בײַ

שטשעשליווי

א גרויסער אויסוואהל פון

אריגינעלע בילליצער און

טאמאשאווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואליטעטען

אויך פערשידענע רעשטען

קומט און איבערצייגט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראנט II שטאק.

אונזער ח' מיטארבייטער

הערשעל בלומשטיין

צום טויט פון זיין

פאטער נ"ע

דעם טיפסטען ביילייד.

פערלאג „נייער פאלקסבלאט".

די

בעסטע קוועלע

פון

מאשינען־טיילען,

ספרענזשינעס,

עקסצענטערס,

שוויסונגען

איז נאר אין דער

שלאסעריי

J. REDER

Łódź, 11 Listopada 11/13.

בחנם ווערט צוגעפאסט

אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערען אויך אויסגעפיהרט זעמפל. רעפעראטורען: פינקטליך און רעיעל. — געדענקט די אדרעס

עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

אונזער געעהרטען קאמיסיע־מיטגליד

ה' לייזער בלומשטיין און זיין פאמיליע

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל צוליב'ן טויט פון זיין פאטער

מענדל נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די „קאמיסיע

פון דער האלע נאוואמיעסקא 19"

דער פאמיליע בלומשטיין

צוליב'ן טויט פון זייער מאן און פאטער

מענדל נ"ע

דריק איך אויס מיין טיפסטען ביילייד

י. רעדלוס.

אויערען, נאז און האלז

און לונגען־קליניק

מיט בעטען פון Dr.

...RAKOWSKI

פיעטריקאווער 67. טעל. ...81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע ... אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולא... ריישטט פון 9-2 און פון 4-8 ...

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען־גאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און עלעקטראטעראפיע

Dr. med.

Michał Eljasberg

CHIRURG

przeprowadził się

na ul. Zachodniej 63

tel. 117-87

אכטונג!

ביר־האלע־בעזיצער!

די פארוואלטונג פון ביר־האלע־בעזיצער מאכט בעקאנט, אז היינט דינסטאג, דעם 2/3 1937, 5 א זייגער צום 1 טען טערמין און 7 א זייגער צום 2־טען טערמין קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פיעטריקאווער 6

די יעהרליכע

גענעראל־פערזאמלונג

פון די מיטגלידער, צו וועלכער אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען. די פארוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז אין דער

קאוויארניע זאוואדזקא 3

ווערט היינט, 5 נאכמיטאג ערעפענט א

באר אקאטשים

מיט פערשידענע געזעלשאפטליכע שפילען:

שאך, דאמינא, בילארד א. ז. וו.

אלע ג' געסט און בעקאנטע ווערען העפליך איינגעלאדען.

מיט אכטונג משה בוינען

אברהמ'טשע זשעזשאק.

Dr. med.

...GERSZTAJN

ספעצ. פאר אויגען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

...augutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11–2 און פון 5–8.30

Dr. med.

J. WAJNSZTOK

POWRÓCIŁ.

30 Cegielniana 30

tel. 102-02.

Dr. W. Łagunowski

specjalista

chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych

(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)

PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83

Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.20 pp. i od 6 do 8.30 wiecz w niedzielę i święta od 10—1.

Dr. Różaner

ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

9 נארוטאוויטשא 9

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 1 ביטאג און פון 5 ביז 8 אוונר.

Dr.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעהמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אוונ.

פאַר ענטשיידענדער שלאַכט
מאַדריד פאַר'ן שווערליכן פייער-פּרוב
פראַנקרייך זאָל ווידער פאַרמיטלען אין שלום צווישן די צדדים

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.)
די קריגס-קאָרעספּאָנדענטן פון די פראַנצויזישע צייטונגען אין שפּאַניען טיילן מיט, אַז איצט, נאָך די 48 שעה רוה, וואָס האָט געהערשט אויפ'ן מאַדרידער פראָנט, דאַרף מען ערוואַרטן אַ גרויסע אָפענסיווע פון די אויפשטענדיגע, וואָס דאַרף זיין די דעצידירענדע שלאַכט פאַר מאַדריד. די אויפשטענדיגע האָבן שוין איצט שטיין פאַר מאַדריד 4 קאָרפּוסן מיט אויסגעשולטע און גוט-באַוואָפנטע מענשען-מאַטעריאַל.

גען. פראַנקאָ האָט אַרויסגעגעבן אַ באַפעהל, אַז פאַר יעדן פּרייז, נישט אָפּשטעלענדיג זיך אַפילו פאַר די גרעסטע קרבנות, מוז מאַדריד גענומען ווערן. גען. קוועיפּאָ דע ליאַנאָ האָט ערקלערט, אַז דאָס פאַלן פון מאַדריד איז שוין אַ פראַגע פון געציילטע טעג.

אויך דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט שוין פאַרענדיגט אַלע צוגרייטונגען צו דער ענדגילטיגער שלאַכט. נעכטען אין די אָוונט-שעהן איז קיין מאַדריד אָנגעקומען אַ פּולק פון אינטערנאַציאָנאַלן מיליטער, וועלכער איז פאַרמירט געוואָרן אין וואַלענסיאַ. דער פּולק באַשטייט פון אַמעריקאַנער, ענגלענדער און דייטשען.

אין אַוויעראָ — זענען די אויפשטענדיגע מודה — האָבן די רעגירונגס-זעלנער שוין פאַרנומען כמעט די גאַנצע שטאָט.

אין פאַשיסטישן שפּאַניען. ציו. אנד. האָט גען. מאָלאַ ערקלערט, אַז דאָס שפּאַניען פון גען. פראַנקאָ און חברים וועט זיין אינגאַנצן אומאָפּהענגיג פון וועלכע עס איז אויסלענדישע איינפלוסן. די הערשאַפט אין דער מלוכה וועט זיך שטיצן אויף טאָטאַלע פּרינציפּן ביי דער באַריקזיכטיגונג פון דער אינטערעס-ריכטונג פון דער פּראָדוקציע אין אינדוסטריע. איינע פון די הויפּט-אויפגאַבן וועט זיין פונאַנדערצובויען דעם קריגס-פּלאַט און די אַרמעע. דאָס ניי'ע שפּאַניען — האָט צוגעזאָגט דער פאַשיסטישער פירער — וועט גאַר נישט האָבן קיין געמיינזאַמעס מיט'ן פריהערדיגען שפּאַניען.

גען. פראַנקאָ האָט אין בורגאָס אויך שוין אַרויסגעגעבן אַ דעקרעט, לויט וועלכען די נאַציאָנאַלער שפּאַנישער הימן וועט זיין דער אַמאָליגער קעניגליכער הימן, וועלכער איז געווען דער נאַציאָנאַלע שפּאַנישע ליד ביז אַפּריל 1931.

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.)
„פּאַרי סואַר“ איז מודיע פון פּערפּיגנאַן, אַז אַ פראַנצויזישע טאַנקשיף, וועלכע איז אָפּגעשוואומען פון מאַרסייל קיין אָראַן, האָט אויפ'ן וועג זיך אָנגעשטויסן אויף אַ מינע, וועלכע האָט אויפגעריסן און באַשעדיגט די שיף. די באַשעדיגטע שיף האָט זיך קוים דערשלעפּט צום שפּאַנישן פּאָרט פּאַלאַמאָס.

פאַרוואָס האָבן די סאָוויעטן אָפּגערופן זייער שפּאַנישן אַמבאַסאַדאָר?

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.)
„מאַטען“ באַהויפּטעט, אַז דאָס אָפּרופן דעם אַמבאַסאַדאָר ראָזענבערג פון שפּאַניען דאַרף מען נישט אויסטייטשן אַלס פּרוב אָפּצושוואַכן די סאָוויעטישע אַקציע אין שפּאַניען. דאָס באַשטימען אַלס ראָזענבערג'ס שטעל-פערטרעטער גייקיס'ן, דעם באַקאַנטן ספּעציאַליסט פאַר קאָמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע צווישן די פּויערן מאַסן, צדות, אַז די סאָוויעטן האָבן בדעה אין שפּאַניען איצט אויסצושפּילן אויף דער „פּויערן-קאָרט“. גייקיס'עס פּולמאַכטן זאָלן, לויט דער דאָזיגער צייטונג, זיין באַדייטענד ברייטערע, ווי ראָזענבערג'ס. גייקיס'ן זאָל אויך אונטערגעאָרדנט ווערן אַנטאָנאָוו אווסייענקאָ, וועלכער איז ביז איצט אין באַרצעלאָנע געווען טעטיג זעלבסטשטענדיג.

אַלאַרם-צושטאַנד פון דוינעץ
נאָווי-טאַרג מוז עוואַקואירט ווערן צוליב דער פערפלייצונגס-סכנה

נאָווי-טאַרג, 1 (טעלעפאָניש)
צוליב די שטאַרקע גאָס-רעגנס און וואַרימער טעמפּעראַטור, צוליב וועלכער עס שמעלצט דער שניי און אייז, איז באַדייטענד געשטיגן דאָס וואַסער אויפן ווייסן און שוואַרצן דונאַיעץ. פון פיל זייטן שווימען גרויסע אייז-קריעס, וועלכע בילדן געפעהרליכע טאַמעס, וועלכע הויבן דאָס וואַסער און באַדראָען די בריקען. אויפ'ן ווייסן דונאַיעץ האָט זיך אַן אייז-טאַמע זיך געבילדעט אין נאָווי-טאַרג נעבן דער וואַקסמונדזקא גאַס. די דאָזיגע אייז-קריע וועט מעגליך זיין צו באַזייטיגן נאָר דורך צעשיסן זי. דערווייל געפינט זיך שוין וואַסער אין אַן אַלאַרם-צושטאַנד אַ טייל פון דער באַפעלקערונג מוז מען שוין עוואַקואירען.

„לאַגער פון נאַציאָנאַלער פעראייניגונג“
טרעט צו צו דער אַרבייט
פּולק. אַדאַם קאָץ באַשטימט אַ פאַרוואַלטונג פון דער נייער פּאַרטיי

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
היינט איז אין זאַל פון וואַרשאַווער שטאָט-ראַט פאָרגעקומען דער אָרגאַניזיר - צוזאַמענפאָהר פון דעם נייעם פּאָליטישן לאַגער אין פּוילען, וואָס וועט געשאַפן דורך פּולק. קאָץ. צום צוזאַמענפאָהר זענען זיך צונויפגעקומען פון גאַנץ פּוילען העכער 400 דעלעגאַטן.

מיט'ן אָרגאַניזירן דעם דאָזיגן צוזאַמענפאָהר האָט זיך פאַרנומען דער וואַרשאַווער שטאָט-פּרעזידענט סטאַזשינסקי, וועלכער האָט אויפ'ן צוזאַמענפאָהר געהאַלטן אַ לענגערע רעדע.

בעת דער דערעפענונג פון דער קאָנפערענץ האָט פּולק. קאָץ געהאַלטן צו די דעלעגאַטן פאָלגענדע באַגריסונגס-רעדע:

בירגער! איך באַגריס אייך און דאַנק אייך פאַר'ן קומען צום היינטיגן צוזאַמענפאָהר פון די שטאָטישע טוער. דאָס איז די ערשטע פאַרזאַמלונג, וואָס ווערט גערופן מיט'ן ציל אַנצוהויבן די אָרגאַניזאַציע-אַרבייטן אין די פּוילישע שטעט. מיר טרעטן צו צו דער אַרבייט אין פעסטן גלויבן אינ'ם כוח פון פּוילישן פאָלק.

מיר ווילן אָרגאַניזירן דאָס לעבן פון פּוילישן פאָלק נישט אויף די שמאָלע קלאַסן-יסודות, נאָר אינ'ם נאָמען פון דער אידעע פון נאַציאָנאַלער קאָנסאָלידאַציע, מחמת דאָס געפיהל פון דער סאָלידאַריטעט פון פאָלק לעבט אין אַלע שיכטען פון דער באַפעלקערונג און שפּילט אויף די סטרונעס פון אייביגען פּאַטריאָטיזם, וואָס נעמט אַרום דאָס פאָלק און נישט קיין קלאַס, קיין שטאַנד אָדער פּראָפעסיע. מיר ווילן, אַז אַלע מענשען פון גוטען ווילען און הייסען האַרץ, אומאָפּהענגיג פון ריכטונגען, אין וועלכע זיי געפינען זיך איצט — זאָלן זיך שטעלן צוזאַמען מיט אונז צו דער אַרבייט פאַר קאָנסאָלידאַציע. מיר וועלן גערן און ברידערליך זיי אויפנעהמען אין אונזערע רייהען און וועלן זיך טיילן מיט זיי די פרייד פון דער אַרבייט איבער'ן גרויסן ווערק פון נאַציאָנאַלער פעראייניגונג.

מיר וועגען גענוי אונזערע ווערטער; אונז איז פרעמד דער חשק צו דערגרייכן אויבענאויפיגע עפעקטן. אין איצטיגן מאָמענט רעד איך נישט בלויז צו אייך, פאַרזאַמעלטע אויפ'ן זאַל, נאָר אויך נישט בלויז צו די, וועלכע הערען מיך אין דעם מאָמענט ביי די ראַדיאָ-הילכער, נאָר איך ווענד זיך אויך צו אַלע פּאָלאַקן פון פּראָסטען און ערליכען געדאַנק. איך געבאָר זיך נישט צו גלויבן, אַז אונזער אַפּעל זאָל שנעל האָבן אַ פּולקאָמען דערפאָלג. איך וויל נאָר צוזאַמען מיט אייך שאַפן נישט קיין אַטמאָספערע פון אונווילען און קאַמף מיט אַלע, וועלכע וועלן אויפמאַמל מיט אונז זיך נישט שטעלן אין די רייהען, נאָר פאַרקערט — איך וויל שאַפן אַן אַטמאָספערע פון פאַראייניגונג, ווייל נאָר אַזאַ אַטמאָספער איז מסוגל צו ברענגען די פאָרטשריט פון קאָנסאָלידאַציע.

אָט איז אַוועק איין וואָך, זינט איך האָט פּאָ עפענטליכט די אידעאיש-פּאָליטישע דעקלאַראַציע און איך פיהל זיך שוין פאַרפליכטעט צו אָפּגעבן אייך אַן עפענטליכן באַריכט פון יודערקלאַנג, וואָס די דעקלאַראַציע האָט אַרויסגערופן אין לאַנד. שוין היינט שטעלן זיך צום אָרגאַניזאַציע-אַפּעל די ברייטסטע שיכטען פון די בירגער. מיט פרייד שטעל איך פעסט, אַז די אידעע פון נאַציאָנאַלער פעראייניגונג איז אַ לעבעדיגע און שפּרינגט אין די פּוילישע הערצער. צו דער אידעע האָבן זיך אָפּגערופן פאַרשטייער פון אַלע שטאַנדן און פּראָפעסיעס.

איך מעלד: אונזער אַרבייט וועלן מיר פיהרען אַלס „לאַגער פון נאַציאָנאַלער פאַרטיידיגונג“. דאָס איז דער נאָמען פון דער אָרגאַניזאַציע און גלייכצייטיג דער הויפּט-פּרינציפּ פאַר אַ נייע אַרבייטען. מיר וועלן זיך נישט אָפּשטעלן פאַר קיין שום שוועריגקייטען, מיר וועלן זיך נישט צוריקציהען פאַר קיין שום געגנערשאַפטען. מיט קאָנסעקווענץ און האַרטער עקשנות וועלן מיר כסדר גיין פאָראויס.

דער היינטיגער צוזאַמענפאָהר איז דער ערשטער פון אַ רייהע געפּלאַנטע צוזאַמענפאָהרען.

איך רוף אַלע, וועלכע ווילן פון היינט אָן זיך פיהלען אַלס אייגענע צו אונזער אָרגאַניזאַציאָנעלער געמיינשאַפט, אַז זיי זאָלן זיך מיט אונז צוזאַמען שטעלן אין די רייהען.

דערמיט באַשטים איך אַ צייטווייליגע פאַרוואַלטונג פון דער אָרגאַניזאַציע, דערווייל אויפ'ן אָפּשניט פון דער שטאָט וואַרשאַ:

פאָרזיצער — סטעפאַן סטאַזשינסקי, מיטגלידער: לעאָפּאָלד סקולסקי, הענריק ברוק, אַנטאָני סנאָפּטשינסקי, וואַצלאַוו מינקעוויטש, יעזשי בודזינסקי, יאַן ניעמטשיק, יאַן האָפּפּע און אויגעניוש וועבצעל.

באַמערקונג: די אונטערגעשטראָכענע נעמען זענען אונז, יודען, באַזונדערס גוט באַקאַנט פון די לעצטע צייטען.

פּולק. קאָץ ביים פּרעמיער

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
דער פּרעמיער האָט היינט אויפגענומען דעם פּולק. קאָץ, מיט וועלכען ער האָט געהאַט אַ לענגערן געשפּרעך.

פויערים-פּאַרטיי אינ'ם ווייטן לאַגער

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
די פויערים-פּאַרטיי האָט באַשלאָסן אַריינצוטרעטן אין דער פּאַרטיי פון פּולק. אַדאַם קאָץ.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-געשלעכטס קראַנקהייטן און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגן פון פּעטריקאַווער 10 אויף
161 פּעטריקאַווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פרייזן

ערב די בורזשועם-דעבאַטעס אין סענאַט
היינטיגען דאָנערשטאָג אַ סיים-זיצונג

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
אויף היינטיגען דאָנערשטאָג איז גערופן געוואָרן אַ פּלענאַר - זיצונג פון סיים. אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך איינע געזעץ-פּראָיעקטן, וואָס זענען אויסגעאַרבייט געוואָרן דורך די סיים-קאָמיסיעס.

די בודושעט - דעבאַטעס אין סענאַט - פּלענום הויבן זיך אָן היינטיגן פרייטאָג.

חוץ מזה וועלן היינט און מאָרגן אָפּגעהאַלטן ווערן זיצונגען פון סיים און סענאַט-קאָמיסיעס.

פערשוועכט דעם יוד. בית-עולם אין אָסטראָווצע

וואַרשאַ, 1 (יס"א טעלעגראַפיש)
פון אָסטראָווצע ווערט מיטגעטיילט: אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג, דעם 28-טען פעברואַר האָבן אומבאַקאַנטע פאַרשוועכט דעם יודישן בית עולם אין אָסטראָווצע. 96 מצבות זענען צעבראָכן און אַרויסגעריסן געוואָרן פון די קברים, עס זענען אויך געפונען געוואָרן ביינער פון מתים.

די צושטערטע מצבות זענען מעהרסטענס פון די יאָהרען תר"ך-תר"ע. דער אוהל פון אָסטראָווצער רבי'ן, וואָס געפינט זיך נעבן די נייע שטאַנדעטע קברים, איז נישט בעשעדיגט. די פאַרברעכער זענען דערווייל נישט אַנטדעקט געוואָרן.

לעצטע דעפּעשען

פּיעטריקאָוו, 1 (טעלעפאָניש)
איבער פּיעטריקאָוו האָט זיך דורכגעטראָגן אַ מוראדיג שטאַרקער שטורעם-ווינט, וועלכער האָט אַרויסגעריסן בוימער מיט די וואָרצלען. דער שטורעם האָט אויך אַראָפּגעריסן דעכער פון הייזער און אומגעוואָרפן קוימענס. אין אייניגע דערפער זענען פאָרגעקומען גרויסע שׂרפות, וועלכע זענען אַרויסגערופן געוואָרן דורכ'ן שטורעם.

דאַנציג, 1 (ספּ. טעל.)
היינט נאָכמיטאָג איז אָנגעקומען קיין דאַנציג דער נייער הויך-קאָמיסאַר פּראָפ. בירקהאַרדט און פרוי. ער איז באַגריסט געוואָרן אויפן וואָקזאַל דורכ'ן פּוילישן גענעראַל - קאָמיסאַר כאָדאַצקי ווי אויך פאָרשטייער פון דער פרייסשטאַט.

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
היינט האָט געזאָלט אונטערגעשריבן ווערן דער קלירינג-אָפּמאַך צווישן פּוילען און ארץ-ישראל. אין לעצטען מאָמענט זענען אָבער אַנטשטאַנען שוועריגקייטן און דאָס פינאַליזירן דעם קלירינג-אָפּמאַך איז דעריבער אָפּגעלייגט געוואָרן.

שאַרלאָטענבורג, 1 (ספּ. טעל.)
דאָ איז אַרעסטירט געוואָרן אַ געוויסער אַרנאָלד וואַנדערוועלדער, וועלכער האָט ווערבירט פרייוויליגע פאַר דער רעגירונגס-אַרמעע אין שפּאַניען.

ווער האָט געוואונען די 40,000 דאָלאַר
נעכטיגע ציהונג פון דער דאָלאַר-הלוואה

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)
בעת דער היינטיגער ציהונג פון דער 4-פּראָצענטיגער פּרעמירטער דאָלאַר-הלוואה זענען די הויפּט-פּרעמיעס געפאַלן אויף פאָלגענדע נומערן: 40 טויזענד דאָלאַר אויף נומער 843648; 8000 דאָלאַר נומער 1263602; צו 3000 דאָלאַר - נומערן: 800346, 1014184, 390983; צו 1000 דאָלאַר — די נומערן: 1459793, 362716, 432225, 1139980 און 741551.

אַרעסטירט דעם כמעלניקער רב

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש)
אין כמיעלניק האָט די פּאָליציי פאָריגען שבת אַרעסטירט דעם רב עפּשטיין און איהם אָפּגעפיהרט אין טורמע קיין פּינטשעוו. דער אַרעסט האָט אַ שייכות מיט דער גרויסער רבנות-מחלוקה אין כמעלניק. דער אַרעסטירטער רב און רבי איז דער צוקונפטיגען שוער פון יונגען פּוריסאָווער רבין אין וואַרשאַ, וועלכער איז מיט עטליכע חדשים צוריק אַ חתן געוואָרן פאַר דעם הרב עפּשטיין'ס טאָכטער. אַ דעלעגאַציע פון דער שטאָט האָט זיך געווענדעט צו די באַטרעפענדע מאַכט-אָרגאַנען מיט דער ביטע צו באַפרייען דעם אַרעסטירטן רב געגן קויציע.

מאַדריד, 1 (ספּ. טעל.)
גען. מיאַכאַ האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון אונטערשטאַטס-סעקרעטאַר ביים אַגראַר-מיניסטעריום, דעם ציוויל-גובערנאַטאָר פון דער פּראָווינץ און אייניגע אַנ"ערע פּערזענליכקייטן מיט וועלכע גען. מיאַכאַ האָט אַרומגערעדט די פראַגע וועגן פּראָוויזאַציע פון דער הויפּט-שטאָט. אין רעזולטאַט פון דער קאָנפערענץ איז באַשלאָסן געוואָרן אַרויסצוגעבן דער רעגירונג, אַז זי זאָל האָבן אַ קאָנטראָל איבער דער גאַנצער תבואה, וואָס געפינט זיך אויף דער טעריטאָריע, וועלכע באַלאַנגט צו דער רעגירונג אין וואַלענסיאַ, ד.ה. אין די פּראָווינצען פון מאַדריד, טאָלעדאָ, גוואַדאַלאַכאַראַ, קוענסאַ און קודאַד רעאַל. גען. מיאַכאַ האָט צוגעזאָגט דעם זיין פאַרצושטעלן דער רעגירונג.

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.)
„טאַן“ טיילט מיט, אַז פראַנקרייך נעהמט איצט אויף זיך די אויפגאַבע צו דערפיהרן צו אַ שלום צווישן גענעראַל פראַנקאָ און דער רעגירונג אין וואַלענסיאַ.

סאַלאַמאַנקאַ, 1 (ספּ. טעל.)
גען. מאָלאַ האָט נעכטען געהאַלטן אַ רעדע אין ראַדיאָ, אין וועלכער ער האָט זיך שוין באַצייכנט פאַרנומען מיט... דער קינפטיגער אָרדנונג

די הויפּט-אויפגאַבע

פון דעם ערשטען צוזאמענפאהר פון ניי-געשאפענעם פאליטישען לאגער

וואס שרייבט וועגען דעם די „גאזעטא פאלסקא"

די באַוואוסטע איז שוין נעכטען פאָרגעקומען דער ערשטער אָרגאַניזאַציאָנעלער צוזאַמענפאָהר פון דעם נייעם לאַגער, וועלכען עס שאַפט פּולקאָווניק קאָץ. וואָס פאַר א בעדייטונג און וואָס פאַר א צילען עס שטעלט זיך דער דאָזיגער ערשטער צוזאַמענפאָהר פון דער נייער אָרגאַניזאַציע איז צו זעהען פון אַרטיקעל, וואָס איז נעכטען — אין טאָג פון צוזאַמענפאָהר — פאַרעפענטליכט געוואָרען אין דער „גאַזעטא פאָלסקא".

די „גאַזעטא פאָלסקא" דער לייב אָרגאַן פון באָגוסלאַוו מיעדזינסקי שרייבט פאָלגענדעס:

„די דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ האָט קלאָהר אויפגעשטעלט די פראַגע פון דער גרינדליכער איבערענדערונג פון די פּוילישע שטעט. דער הויפּט-פּאָסטולאַט איז דאָ אויפגעשטעלט געוואָרען אין דער באַצייכענונג פון אינהאַלט: „די אינטענסיפיצירונג פון שטאָטישען לעבען", וואָס באַדייט באַוויטיגען אין די שטעט די אַרבייטסלאָזיגקייט, אויפלעבען דעם האַנדעל און מלאכה, באַנייאונג פון קליינבירגערטום, צוגרייטען די שטעט אויפצונעהמען דעם ערוואַרטעטען צופלוס פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג, און ענדליך אַ דאַנק דער רעאַליזירונג פון דעם ברייט פאַרטראַכטען פּראָגראַם, — צוריקגעבען די שטעט און ספּעציעל די שטעטלעך זייער פּוילישען אַנבליק, וואָס איז אין משך פון צעהנדליגער יאָהרען פאַרוואָהרלאָזט געוואָרען.

דער אָרגאַניזאַציאָנעלער צוזאַמענפאָהר פון די געזעלשאַפטליכע טוער פון די שטעט פון דער פּוילישער רעפּובליק, וואָס הייבט זיך אָן איז דער הויפּט שטאָט זיינע באַראַטונגען קומט פאַר אונטער די אויספּיציען, וואָס איז אַזוי פאָרמולירט געוואָרען אין דער דעקלאַראַציע פון פּראָגראַם. עס וואָלט געווען איבעריג פעסטצושטעלען די וויכטיגקייט פון דער דאָזיגער אַקציע און אונטערשטרייכען, אַז די אויפמערקזאַמקייט פון גאַנצען לאַנד קאָנצענטרירט זיך אויף די באַראַטונגען פון דער גרויסער געזעלשאַפטליכער דעלעגאַציע פון די פּוילישע שטעט. מען דאַרף אונטערשטרייכען דאַגעגען דעם וויכטיגען פאַקט, אַז די געזעלשאַפטליכע טוער פון די שטעט'ישע צענטרען זענען אין משך פון נישט קיין גאַנצער וואָך אַרויס פון דער פאַזע פון אַקצעפּטען און יעדער טעאָרעטישער דיסקוסיע בנוגע דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ, זיי האָבען זיך זיי צוגעאייגענט, אנערקענט פאַר א רעאַלע טעטיגקייטס ספערע און איבערגעגאַנגען צו אַקטיווע מעשים.

צי איז דאָס געשעהען דערפאַר, ווייל די דעקלאַראַציע האָט זיי שוין געטראָפען פּאָטענציעל צוגעגרייט, דאָס הייסט, אַז די טעזעס פון דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ זענען געווען אויך זייערע טעזען נאָך אָדער זיי זענען פּרעציזירט געוואָרען, צי אפשר דערפאַר, ווייל דעם באַוואוסטזיניגען שטעטישען עלעמענט איז גענוג געווען איינציגע טעג, בכדי זיך צו דעצידירען איבערצוגעהן פון וואָרטער צו מעשים, דאָס איז אין איצטיגען מאָמענט גלייכגילטיג. א פאַקט איז, אַז דער וואַרשאַווער צוזאַמענפאָהר קען מיט שטאָלץ זיך באַטראַכטען, אַלס די קאַדרען פון מענשען פון טאַט, וואָס טרעטען מיט אַמאָל צו צו זוכען א פּראַקטישע לעזונג פון די וויכטיגע געזעלשאַפטליכע און מלוכהשע פּראָבלעמען, וואָס זענען באַריהרט געוואָרען פון דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ.

דער צוזאַמענפאָהר פון די געזעלשאַפטליכע טוער פון שטעט פון דער רעפּובליק שטעהט פאַר גרויסע אויפגאַבען, וואָס זייער ערפילונג זאָגט אָן א נייע עפּאָכע אין גאַנצען פּוילישען לעבען. שטיצענדיג זיך אויף דער דעקלאַראַציע באַקומט ער פשוטע ריכטליניען, פאַרשטענדליכע פאַר אַלע, וואָס אונטערליגען נישט קיין ספק אפילו פאַר די סקעפּטישע „אַנטיקוואַריער" פון דער פאַרגאַנגענהייט פון די שטעט און שטעטלעך. א צייטיגע און גרויסע היילונג ווערט איצט אַלזאָ צוגעשטעלט פאַר די שטעטלעך, איבער וועלכע...

סע הילף וועט איהם נאָך זיין דאָס פאַררופען זיך אויף דער אַלטער און עלטסטער היסטאָרישער טראַדיציע, וואָס זאָגט עדות, אַז די פּוילישקייט פון אונזערע שטעט איז געווען א כח פעהיג צו פאַרוויכערען זייער נאַציאָנאַלען כאַראַקטער, אין היסטאָרישען פּוילען האָבען עקזיסטירט פאַרדייטשטע שטעטלעך, זייער דייטשקייט איז געשיצט געווען דורך רעכט, וואָס האָבען מיט זייערע וואָרצלען און זייער גאַנצען וועזען געשטעקט מחוץ די גרענעצען פון דער רעפּובליק. האָט אָבער דאָן דאָס דייטשטום נישט געקענט זיך אַקעגענשטעלען דעם דראַנג פון פּוילישען עלעמענט, האָט זיך איהם אונטערגעגעבען, איז איבערגעגאַנגען אין זיין דינסט, מיט נוצען האָט עס אריינגעטראָגען פאַר'ן אַלגעמיינעם וואוהל זיינע ווערטען, פאַרליערענדיג די פרעמדקייט אין אויסלענדישען כאַראַקטער.

דאָס פּוילישע קליינבירגערטום האָט זיינע אונזערע פאַרגעסענע פאַרדינסטען פאַר דער אַנטוויקלונג פון וואוילשטאַנד פון די שטעט, זייער באַדייטונג אין דעם גאַנצען אימפּאַנג: פון נאַציאָנאַלען און מלוכהשען לעבען, פאַר דער נאַציאָנאַלער קולטור. וואו נאָך דער פּראָצעס איז געהאַמעוועט געוואָרען — מוז ער איצט אויפסניי אונטערגענומען ווערען, וואו נאָר ער קומט ווייטער פאָר, נישט איבערגעריסען דורך געשיכטליכע געשעהענישען, נישט אונטערדריקט דורך דער דאָמינירונג פון נישט-פּוילישען עלעמענט, מוז ער געשטאַרקט ווערען, דאָרט אָבער וואו ער איז פאַרהאַן צו ווייניג און וואו עס טליעט מיט א נישט גלייכען פלאַם, דאָרט וועט זיך אָנהויבען די פאַראַנטוואָרטליכסטע אַרבייט איבער דער אַנטוויקלונג פון יאַנעם שטעטישען לעבען, איבער דער פּוילער נאַציאָנאַליזירונג.

אין נאָמען פון די דאָזיגע לאָזונגען און דאָזיגע פּאָסטולאַטען, אין נאָמען פון אַלגעמיינעם וואוהל, און אין הסכם מיט דער בעסטער היסטאָרישער טראַדיציע, באַגריסען מיר דעם היינטיגען צוזאַמענפאָהר פון די געזעלשאַפטליכע טוער פון שטעט פון דער פּוילישער רעפּובליק, ווינשען איהם א פרוכטבאַרע אַרבייט און נאָך אַמאָל באַטאָנענדיג, וואָס פאַרדינט באַכצואהמען, פּיאָנער איבערגעהן פון אונטערנעהמען „די דעקלאַראַציע פון ... פיהלען זי מיט אינהאַלט."

ראַגע פון די יודישע סטודענטען

אויף דער ווילנער אוניווערזיטעט

ווילנער „צייט" שרייבט:

אויף דער ווילנער אוניווערזיטעט איז נאָך אַלץ די לאַגע אַן אנגעשטרענגטע. פרייטאָג איז געקומען צו אייניגע אינצידענטען צוליב דעם, וואָס די ענדעקישע סטודענטען האָבען מיט געוואַלד אַראָפּגעוואָרפען די יודען פון די רעכטע פּלעצער.

די פּראָפעסאָרען, וועלכע זענען געווען גוט מוטיג צו די יודישע סטודענטען האָבען די ענדעקעס פאַרשריגען אַלס „יודאָפילן" און אויפגעריסען זייערע לעקציעס.

צו אַ סקאַנדאַל איז געקומען ערב דער לעקציע פון אַדיונקט ד"ר מיכאַלסקי (כעמיע). אויף דער רעכטער זייט איז געזעסען די יודישע סטודענטין רבקה פּראַטיטער, זענען צו איהר צוגעגאַנגען עטליכע סטודענטינס און געבעטען פאַרלאָזען דעם אָרט. זי האָט אָבער נישט געפאָלגט. ווען ס'איז אריין דער ד"ר מיכאַלסקי האָבען צוויי פּוילישע סטודענטינס איהם דערציילט, אַז די „יודישקע" האָט זיי געפּאַטשט און עפענטליך באַליידיגט, פאַר וואָס זיי האָבען געבעטען פאַרלאָזען דעם רעכטען פּלאַץ.

דער אַדיונקט האָט וועגען פאַרפאַל געמאָלדען דעם רעקטאָר און דאָ איז געשעהן אַ אומדערוואַרטער פאַל:

די יודישע סטודענטקע, וועלכע איז אומשולדיג און האָט נישט געפּאַטשט די ענדעקישע סטודענטינס, איז געשטעלט געוואָרען פאַר'ן דיסציפּלינאַר-געריכט און נעכטען איז איהר געמאָלדען געוואָרען, אַז זי ווערט פאַרהאַנגען אין די אַקאַדעמישע רעכט!

אינטערעסאַנט איז, אַז די אויספאָרשונג האָט געדויערט אַ פּאָר שעה אין רעקטאָראַט פון וועלכער ס'איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער דראַקאָנישער אורטייל. בכלל, דאַרף מען צוגעבען, איז עס געשעהען אין דער צייט, ווען טאָג-איין-טאָג אויס רופען אַרויס ענדעקישע כוליגאַנעס אינצידענטען אין אוניווערזיטעט. די מאַכט ווייסט זייערע נאַמען און טראָץ דעם זענען זיי ביז'ן היינטיגען טאָג נישט צוגעצויגען געוואָרען צו קיין דיסציפּלינאַרע אויספאָרשונג און זענען אין זייערע רעכט נישט אָפּגעשטעלט געוואָרען.

אויך געגען די „העלדען" פון טרויעריגען מאָנטאָג איז קיין אויספאָרשונג נאָך נישט פאַרפיהרט געוואָרען און זיי באַלהביתעווען נאָך אַלץ אין אוניווערזיטעט.

און טאָמער האָט מען מען געפונען א „זינדיגע" א יודישע סטודענטין איז זי אין משך פון איין טאָג אָפּגעשטעלט געוואָרען אין איהרע רעכט.

ווען דאָס דיסציפּלינאַר-געריכט וואָלט מיט דער זעלבער ענערגיע געהאַנדעלט לגבי די אמת'ע שולדיגע אין די אינטערעסאַנטורעס אויף'ן אוניווערזיטעט וואָלט שוין היינט געווען רוהיג און מען וואָלט געקענט נאָרמאַל לערנען.

וועגען א צווייטען הימעל-שרייענדיגער פאַל לגבי 6 יודישע סטודענטען דערוויסען מיר זיך פאָלגענדיגעס:

אַלס רעאַקציע, וואָס די יודישע סטודענטען האָבען באַשלאָסען נישט צו גיין אין די לאַבאָראַטאָריעס און אויף די סעמינאַרען האָבען אַ פּאָר פּראָפעסאָרען באַשלאָסען זיך נוקם זיין אין די יודען. נעכטען האָט טאַקע פּראָפעסאָר קראַשעוו... פון טעכנישער כעמיע געמאָלדען, אַז אַלע 6 יודישע סטודענטען פון זיין סעמינאַריום ווערען אויסגעשלאָסען.

ווי מיר זעהען, אַלזאָ, איז די לאַגע פון די יודישע סטודענטען אויף'ן אוניווערזיטעט אַ דראָהנדע און אַ חוץ די פאַרפאָלגונגען פון ענדעקעס מאַכען אַ טייל פּראָפעסאָרען די „סורפּריזען"...

אויף אַ לעקציע פון פּראָפ. פריפער ... וועלכע די יודישע סטודענטען זענען געשטאַנען אין משך פון 3 שעה איז די סטוד. ראַכומיס ... שלאַפט געוואָרען און איז געחלשט. דער פּראָפ. ... האָט זי אַרויסגעפיהרט פון זאַל און איהר אַ ... טערט און די חברים איהרע האָבען זי אַהיימגעפיהרט אַ היים.

אונטערשידען צווישען איטאַליענישען פאַשיזם און דייטשען ראַסיזם

מוסאָליני האָט אויפגענומען אַן אַנטיסעמיטישען פּובליציסט

פלאָרענץ (י. ט. א.) גרויס אָנזעהן האָט אַרויסגערופען אין איטאַליען דער פאָרטראַג פון באַקאַנטען פאַשיסטישען פּאָליטיקער, פאָרזיצער פון פאַרבאַנד פון די איטאַליענישע צייטונגס-פאַרלעגער, פּראָפ. ניקאָלאָ קאַסטעליני, אויף דער טעמע „איטאַליענישער פאַשיזם און דייטשלאַנד", וואָס איז געהאַלטען געוואָרען אין דער אָנוועזענהייט פון וויכטיגע איטאַליענישע פּערזענליכקייטען און פון קאָנסולאַרען קאָרפּוס. פּראָפ. קאַסטעליני האָט זיך אויספיהרליך אָפּגעשטעלט אויף דער באַהאַנדלונג פון דער „ראַסען-טעאָריע", אָנווייזענדיג, דאָס דער ביאָלאָגישער פּרינציפּ פון בלוט, פון ראַסען-ריינהייט איז פאָלקאָם אונבאַגרינדעט און דער באַגריף פון נאַציע איז א פיל ברייטערער און געהמט אַרום אַלע די יעניגע, וועלכע פיהלען זייער צוזאַמענגעבונדענקייט מיט די טראַדיציעס, מיט די צילען, מיט די גייסטיגע ווערטען פון דער פאָלקס-געמיינשאַפט אומאָפּהענגיג פון „בלוט"-ריינהייט און ביאָלאָגישע פאָרשונגען. דער רעדנער האָט אין זיינע ווייטערע אויספיהרונגען אָנגענומען אַ שטעלונג געגען אַנטיסעמיטיזם, אַרויסזאָגענדיג זיין איבערצייגונג, דאָס אין איטאַליען, אין אונטערשיד צו דייטשלאַנד עקזיסטירט נישט קיין „יודישער פּראָבלעם" און עס וועט אויך נישט עקזיסטירען אין דער צוקונפט.

רוים (יט"א) די אָפיציעלע איטאַליענישע פּרעסע-אַגענטור באַריכטעט, דאָס מוסאָליני האָט אויפגענומען אויף אַ ספּעציעלער אוידיענץ דעם פּובליציסט דזשאָוואַני פּרעציאָזי, דעם אַרויסגעבער פון דער מאָנאַטשריפט „לאַ וויטאַ איטאַליאַנאַ".

די דאָזיגע צייטשריפט און באַזונדערס איהר רעדאַקטאָר פּרעציאָזי זענען באַקאַנט פון זייער פיינדליכער און שאַרף אַנטיסעמיטישער שטעלונג. די אוידיענץ פון דזשאָוואַני פּרעציאָזי ביים ... רונגס-שעף מוסאָליני האָט אַרויסגערופען פאַרשידענאַרטיגע און פילפאַכע קאָמענטאַרען.

פרוי אירענע האַראַנד אין פּראַג

פּראָג (יט"א) די גרינדערין פון דער באַוועגונג געגען ראַסען-האַס און מענשען-גויס... אירענע האַראַנד, וועלכע וויילט איצט אין פּראָג, איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ רעפעראַט וועגען ... קער-פאַרשטענדיגונג און וועלט-פרידען", וואָס ... געצויגען א גרויסען עולם. באַמערקענסווערט ... געווען די באַדייטענדע צאָהל סטודענטען-דייטש... און טשעכען, דאַרונטער דער דייטש-קריסטליכער דעפּוטאַט פּראָפ. מייער-האַרטינג און דער טשעכ... שער לעגיאָן-פיהרער ד"ר זיכראַיוא.

די רעדנערין האָט באַטאָנט, אַז עס ... נישטאָ קיין מינדערווערטיגע ראַסען. דער ... וואָס צווישען די נאָבעל-לוירעאַטען בילדען יודען 12 פּראָצ. בעווייזט בולט די פאַלש... פון דער באַהויפּטונג מכח דער מינדערווערטיגקייט פון די יודען. די צוזאַמענאַרבייט פון פעלקער ... רעליגיעס וואָלט געקענט שטערען דער פאַרשטאַרקונג פון די דיקטאַטורען, אויך אין די ראַהמען ... דער איצטיגער ווירטשאַפט-אָרדנונג איז מעגליך א לעזונג פון די ווירטשאַפט-פּראָבלעמען, ... מען האָט מוט צו געהען אויף נייע וועגען.

פרוי האַראַנד האָט אין פאַלאַס-האָטעל אויפגענומען פאָרשטעהער פון דער פּרעסע, וועלכע ... האָט אינפאָרמירט, אַז אין עסטרייך צעהלט שוין ... האַראַנד-באַוועגונג: 30,000 מיטגלידער, מעהרסטע קאַטאָליקען. עס ווערען שוין געמאַכט פאַרבער... טונגען צום וועלט-קאָנגרעס פון דער האַראַנד-באַוועגונג, וואָס וועט פאָרקומען אין ווין פון דעם 27-טען יולי ביז דעם 7-טען אויגוסט מיט'ן אַנטייל ... פיל וועלט-באַריהמטע געלעהרטע.

פרוי האַראַנד איז אויך אויפגענומען געוואָרען דורך דעם מלוכה-פּרעזידענט ד"ר בענעש.

געשטאָרבען דער יודישער וויצע-בירגער-מייסטער פון בריסעל

(קאָרעספּאָנדענץ פון בריסעל)

דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון דריי און פופציג יאָהר דער יודישער וויצע בירגערמייסטער פון בריסעל, הויסמאַן, יואן-דעו-נעסט.

די ידיעה וועגען טויט פון הויסמאַן-וואן-דער-נעסט, האָט אַרויסגערופען גרויס טרויער אין אַלע בריסעלער פּאָליטישע קרייזען, — באַזונדערס ביי די ברייטע פאָלקס-מאַסען פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי, וועמענס פיהרער דער פאַרשטאָרבענער איז געווען. הויסמאַן וואן-דער-נעסט איז יאָהרען לאַנג געווען שטאָט ראַטמאַן, שפּעטער — אַלס וויצע-בירגערמייסטער — פאַרוואַלטער פון דעם בריסעלער שול-וועזען. מיט יודישקייט האָט דער פאַרשטאָרבענער — וועלכער איז געווען א זוהן פון דעם שמש פון דער ליעזשער סינאַגאָגע — געהאַט זעהר א קנאַפּע שייכות, א חוץ דער אָפּשטאַמונג: ער איז געווען פולשטענדיג אַסימילירט און, א חוץ אין אויסנאַהמס-פאַלען האָט ער זיך נישט באַטייליגט אין יודיש-געזעלשאַפטליכען לעבען.

ה' הויסמאַן וואן-דער נעסט (ער האָט געשטאַמט פון האָלענדישע יודען, דערפון דער דאָזיגער משונה'דיגער נאָמען) האָט אָבער געשפּילט א גרויסע ראָל אין ... לעבען.

בען אַלס פיהרער פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי, דער שטאָט-ראַט פון בריסעל האָט, גלייך נאָך דעם טויט פונ'ם ליבעראַלען פיהרער, זיך צונויפגעקומען אויף א ספּעציעלער זיצונג, וואו דער בירגערמייסטער אַדאָלף מאַקס האָט מספּיד געווען דעם פאַרשטאָרבענעם. עס האָבען אויך, אויף דער וועל-בערגער זיצונג, געהאַלטען טרויער-רעדעס: דער ליבעראַלער טוער וואַנדעוועלדע: דער קאַטאָליק וואַקע, אין נאָמען פון דער קאַטאָלישער פּאַרטיי ברענפא — אין נאָמען פון די סאָציאַליסטען.

* * *

לויט'ן לעצטען ווילען פונ'ם פאַרשטאָרבענעם איז די לייה פאָרגעקומען אין דער אינטימיטעט. קיין רעדעס זענען נישט געהאַלטען געוואָרען. נישט געקוקט דאַרויף איז דעם ליבעראַלען פיהרער געקומען באַגלייטען א ריזיגער עולם, בראש מיט די חשובסטע פּערזענליכקייטען. דער לויה-צוג האָט זיך געצויגען א גאַנצע שעה צייט...

צווישען די וואָס זענען געקומען אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד דעם דאָזיגען יודישען פּאָליטיקער, איז כדאי צו דערמאָהנען: בילדונגס-מיניסטער האַסטע, ט'אַנספּאַרט — מיניסטער מאַרסעל אַנרי זשאַספּאַר; בירגערמייסטער מאַקס; די שטאַאַטס-מיניסטאָרען אַדאָלף דעוועז און פּאָל היימאַנס; דער גובערנאַטאָר פון דער פּראָווינץ בריסעל, באַראָן הוטאַר; די בירגערמייסטער פון אַלע בריסעלער פאָרשטעט און אַלע מיטגלידער פון דער בריסעלער שטאָט-פאַרוואַלטונג א. אַ. — עס איז געווען איינע פון די אימפּאָזאַנטסטע לויות. וואָס בריסעל האָט ווען עס איז געזעהן...

געפעהלט האָבען נאָר יודישע פּערזענליכקייטען. — עס האָבען געפעהלט די „אייגענע" אויף דער לייה פון דעם שמש'ס זוהן, וואָס איז דאָ אַזוי גרויס געוואָרען. יודען זענען נישט געקומען אין א גרויסער צאָהל, ווייל — ווי געזאָגט, — איז הויסמאַן וואן-דער נעסט געווען א פּול שטענדיג — אַסימילירטער יוד, אייבער פון די לעצטע מאָהיקאַנער פון דעם אַלטען טיפּ „ליבעראַלע" יודען...

עס איז איצט אייער פון די אינטערעסאַנטסטע בעלגישע „יאהודים"...

מ. י. נירענבערג.

[י]ודען אויף דער פראנצויזישער פראווינץ

ליאן — א שטאט מיט מעהר יודען ווי יודישקייט...

(פון א באזוך)

פון יוסף האלפענדער

ווי א שיכור צו א שענק...

מיין באגלייטער, א יוד, וואס איז דא גרא אויף אלט געווארען, גיסט פאר מיר אויס זיין ביטער הארץ, בכן יודישע קינדער ווערען וואס אמאל מעהרער פארשלונגען פון דער נישט - יודישער סביבה און זאפען זיך אן מיט דער לופט פון דער געדיכטער ארומיגער אטמאספער. וואס „אנדערע" לעבען, זיין וואגלאזיגקייט, זיין פרייהייט און צווייבעדיגקייט אימפאנירט דעם יודישען קינד און ציהט איהם נעהנטער צו זיך. יודישע קינדער רעדען נישט מעהר קיין יודיש ווארט און מען קוקט זיך נישט אום צו שאפען א יודישע שול, ווי עס פיהרט זיך אין אלע אנדערע שטעט.

בין איך דאך עפעס א יודישער זשורנאליסט און, ווי באוואוסט, אז א יודישער זשורנאליסט קומט אויף דער פראנצויזישער פראווינץ, פיהרט מען איהם אויך א קוק טון אין קאפע אריין, וואו יודען זענען זיך משמח ביים קארטען־שפיל און פארפיהרען אט אזוי א שמועס וועגען דאס און יענץ. אין קאפע פון ליאנער יודען האט מען מיך טאקע אויפגענומען, ווי אן אייגענעם, הגם זיי זענען געווען פארטועבע, ווי לערנער וואס זיצען ביי א בלאט גמרא. איין יוד האט זיך שטארק באקלאגט, אז ס'איז דא נישטא קיין לייה־קאסע, וואו צו כאפען א הלוואה'לע און קוים וואס דער יוד האט באוויזען ארויסצוזאגען די עטליכע ווערטער, איז דער שכן זיינער געווארען אן אנגעצונדע־נער און ארויס מיט לשון: „פון כאפען רעדט ער, אבער פון אפגעבען וויל ער נישט וויסען". א צווייטער יוד באקלאגט זיך שטארק, וואס די טאכטער זיינע האט חתונה געהאט מיט א קריסט, הגם, זאגט ער, דער איידעם איז פון די חסידי אומות העולם, טאקע נישט פון די גרויסע פארדינער, דערפאר אבער זאגט ער זיך קיינמאל נישט אפ צו פראוועס ימים־טובים ביי איהם, דעם שווער, און פסח עסט ער גאר געשמאק קניידלעך... מיר איז אויפגעפאלען די פילע יודישע חתן - בחורים, וואס דרייהען זיך דא ארום. איך האב מיין בא־קאנטען א פרעג געטון, צי ס'פעלען, חלילה, אין ליאן יודישע מיידלעך.

— כא, — ענטפערט ער מיר, — מיר האבען דא צוויי סארטען יודישע מיידלעך: אזעלכע, וועל־כע ווילען אייך נישט, אדער — וועלכע איהר ווילט נישט...

דער ידיד מיינער, וואס פיהרט מיך ארום איבער דער שטאט, ווי א צדיק - ד'רעקטאר פיהרט דעם טשעקאיון בער זיינעם, — געזעגענט מיך מיט אט די טרייסט־ווערטער:

— פונדעסטוועגען זענען ליאנער פוילישע יו־דען בני - רחמנים און יודישע צרות זענען אויך זייערע צרות. מען פיהלט זיך וואקאש ווי ברידער און מען וועט תשובה אויך טון. כל זמן מען לעבט, דערלעבט מען זיך פארט צו א תכלית, ווארים פון ליגען אין קבר האט זיך נאך קיינער נישט דער־שלאגען צו א תכלית און צו א מיליאנער איוואי נישט..

ליאן — א שטאט מיט מעהר יודען, ווי יו־[דיש]קייט...

דער טאג איז א פארוויקעלטער אין געדיכטע [...]פלען. די שמאלע חשבונותדיגע געסלעך מיט זייע־[...] אומעטיגע אלט־פרענקישע הייזער, וואו מען [...]ק ים דורכשפארען זיך, פיהרען ארויס אין העל־[...]ליכטענע ברייטע גאסען מיט ריזיגע געביידעס, [...]יסע האנדעלס - אונטערנעהמונגען און ליאן [...]ף זיך גארנישט שעמען געגען גאר גרויסע אייר־[...]פעאישע שטעט, ליאן איז א ווייט און ברייט [...]קאנטער מעכטיגער פראצעדור - צענטער פאר [...]י, בקיצור, א קאכעדיגע אור־אלטע שטאט ליאן, [...]ס שעהנע היסטארישע בנינים, מיט א ביז־גאר [...]טערעסאנטע מערי־געבייוע און נאך אן אינטערע־[...]נטערען מער, וועמענס דעמאקראטישע [...]נוונג [...] יודען־פריינדליכקייט ס'איז אונז אלעמען בא־[...]נט. ציילען ציילט די שטאט צוזאמען מיט די [...]מיגע ערטער א מיליאן איינוואוינער און א אויך [...] קבצנים, וואס געפינען זיך צווישען זיי, מאכען [...] אלע א לעבען.

ליאן פארמאגט אויך עטליכע טויזענד יודען די [...]הרסטע פון זיי זענען פון טערקיי און עלזאס־[...]טרינגען. קיין דאגות פרנסה האבען זיי נישט, [...]ך נישט קיין קאפ־ברעכעניש פאר דעם קיום [...] יודישקייט. יודישע ערציהונג געהט זיי אן...

דער נעכטיגער טאג. ב'ראבידזשאן און צרות [...] פוילישע יודען פארזאוזאכען זיי חלילה נישט [...] שלאפלאזע נעכט, זיי האבען זייערען א רב, וואס [...] שאלות וועגען כשר און טריפה פרעגט מען איהם [...]ט, און א סינאגאגע, וואס די וועגט זענען נישט [...]רשיוצט פון צופיל דאוונען. אייך גליק נאר, [...] פון אמאליגע צייטען איז דא געבליבען אן [...]נעזונדערטער בית הקברות, און טעפט אן אומ־[...]ק, ס'זאל זיך נישט טעפען, דארפען הייניגע [...]נער „פרומע" יודען האלטען זיך אפגעזונדערט [...]נע פון די אנדערע און ביידע צוזאמען האבען [...]ט קיין התחברות מיט פוילישע יודען. אונזערע [...]ען שטיפען זיך אויך נישט צווישען די מיטטייבס־[...]אגט מיוחסים און זוכען נישט קיין פארבינדונגען [...]ט די הארען, ווייל זיי ווייסען, אז ס'איז א [...]ה לבטלה... די אלט־איינגעזעסענע יודישע פרי־[...] קענען אפבים אונז נישט מוחל זיין, וואס מיר [...]ען זיי דערמאנט, ווער זיי זענען, און א דאנק [...]ער צושטראם דערלאנגט זיי אן איינשפריצונג, [...] לאזט נישט אויסהויכען די יודישע נשמה [...]רע...

די מזרח־איראפעאישע יודישע קאלאניע איז [...]דריטע אין צאל — ארום 600 משפחות. זיי [...]נעמען זיך מיט סתם האנדעל און מלאכות, ווי [...]קטום אין גרעסערע שטעט אויף דער פראו־[...]ן, האבען זיך אויך אין ליאן פיל פון די לאנדס־[...] אונזערע ארויפגעארבייט צו גרעסערע געשעפ־[...]ן, מאנכע זענען זאגאר גאר ארויפגעקלעטערט גאר [...]. מען זאגט אפילו, אז איינער פון די גאר אנ־[...]עהענע און רייכע פאבריקאנטען איז אן אמא־[...]ער תלמיד פון דער וואלאזשינער ישיבה... א־[...]ם ס'איז לייכטער צו ווערען פון א ישיבה־[...]ר א פאבריקאנט אין ליאן, איידער פון א ליא־[...] פאבריקאנט א ישיבה־בחור אין וואלאזשין. [...] דאס יודישע לעבען צווישען די אימיגרירטע [...]ען איז שטיל, פייו, רוהיג, ווי אויף א בית־[...]לם. מזרח־יודען פיהרען דא אן אפגעריסענעם [...]ערטאלען. טרעפען זיי זיך זעלטען צוזאמען: אר־[...]גאניזאציעס פעהלען דווקא נישט אויס און יודען [...]לטוער אויך נישט, ווארים ווי באוואוסט ציהט [...] יודען צו א בענקעל, ווי א קאץ צו סמעטענע,

ששון־ושמחה ביי די לענטשנער יודען

יודען מיט לאנגע גרויע בערד: פרייען זיך צוליב א 17־יעהריג קריסטליך מיידעל. — מע? האט איהר געזוכט אין די יודישע קעלערען און געשלאפען איז זי ביים קוזין

לובלין.

די יודישע באפעלקערונג אין לענטשנע און פון שכנות'דיגען שטעטעל קראסנע זענען איצט בא־הערשט פון א גרויסער פרייד.

פונוואנען אזא שמחה הייבט אין א יודיש שטעטעל? מען פרעהט זיך מיט א 17־יעהריג קריסטליך מיידעל, העלענא טראיוניעווסקא. מען פרעהט זיך מיט איהר געזונט און דער עיקר דערפאר, וואס זי איז אזוי שנעל צוריקגעקומען אין דארף אריין, ווייל וואס א שטייגער וואלטען די דאזיגע יודען געטון, ווען איהר גלויבט זיך צו באווייזען נאך א ביסעלע לענגער ביי איהר קוזין?

אין קראסנע וואוינט א יודישער פיש־הענדלער אביש לעווינבערג. בעת דער יוד האט זיך געקליבען צו פאהרען קיין לענטשנע מיט א פוהר פיש, איז אריינגעקומען צו איהם דער שכן טראיוניעווסקי און געבעטען, אז ער זאל מיטנעהמען זיין טאכטער העלענא, האט דער יוד צוליב געטון דעם שכן און יענע איז מיטגעפאהרען אין שטאט.

אין איינעם איז דער יוד צוריקגעקומען אין דארף אבער שוין אהן העלענא, ווייל זי איז נישט געקומען צו דער פוהר, טראיוניעווסקי איז דאר־בער געקומען צו לעווינבערגען מיט א פרעטענסיע: וואו איז מיין טאכטער? ענטפערט לעווינבערג, אז ער האט געמיינט, אז זיין טאכטער איז שוין צוריק אין דארף, ער האט איהר אויך נישט געזעהן א גאנצען טאג, איז אבער־טראיוניעווסקי נישט קיין נאר און ער „פארשטעהט" באלד, וואס דא איז געשעהן, הע, הע יודעלעך, איך קען אייך, איך ווייס, אז ס'איז ערב פסח... שוין זאלט איהר מיר אפגעבען מיין טאכטער!... געזעהען זיך אידאי אין שטעטעל מיט'ן רב, מיט'ן שוחט, מיט'ן קאהאל. אהא! מיר ווייסען שוין!...

טראיוניעווסקי רוהט נישט, עטליכע שכנים און באבעס העלפען איהם אונטער: שוין זאל דער יוד אפגעבען דאס מיידעל... זאל ער ווייזען וואו זי ליגט...

באין ברירה לויפט אביש קיין לענטשנע און מיט איהם טראיוניעווסקי און אלע זיינע מיטהעלפער, וואס „ווייסען שוין", ווערט אויך אין לענטשנע „ליי־הודים". יענער צד אבער רוהט נישט און מען הויבט אן זוכען אין די קעלערען. און מען זוכט א גאנצען טאג און מען געפונט נישט. ווייל פרייערס זענען זיי, די לענטשנער יודען? אז באהאלטען, דארף מען עס מאכען גוט. באפעהלט די לענטשנער יודען, אז זיי מוזען צושטעלען די 17־יעהריגע העלענא, אז נישט וועט זיין ערגער.

די שטימונג איז באמת געווארען א פאסקודנע און מי יודע צו וואס עס וואלט געקומען, ווען נישט א נס: דאס מיידעל פארמאגט א טייערען און וואוילען קוזין און יענער האט געביג געהאט, אז העלענא האט ביי איהם גענעכטיגט בלויז איין נאכט, ווייל וואס נעבעך וואלטען געטון די לענטשנער יודען, ווען דער חשק פון קוזין האלט איהר אויף נאך א טאג און נאך א נאכט. העלענא האט זיך דאריבער געזעגענט מיט'ן קוזין אין אן אנדער דארף און אהיימגעקומען קיין קראסנע, זי איז געווען אין שטעטעל האט זי אויסגענוצט א געלעגענהייט אויף א וועזיט צו איהר קוזין. פרעהען זיך איהרע עלטערען און עס פרעהען זיך אלע יודען פון קראסנע און לענטשנע. די יודען האבען שבת געבענשט גומל. אין שטעטעל איז ששון ושמחה.

ווי איהר זעהט געהט עס אונז נאכנישט אזוי שלעכט און עס זענען נאך פארהאן שמחות ביי יודען.

מאטעריעלע און גייסטיגע שטיצע איז די ראהמען פון דער יודישער ווינטער־הילף אין בערלין

בערלין (יט"א) אין דער סינאגאגע אויף לינדענשטראסע איז פארגעקומען אין דער אנוועזנ־הייט פון קהלה־פרעזעס היניריך סטאהל א קאנצערט פון דער יודישער ווינטער־הילף מיט א רייכען קינסטלערישען פראגראם. דער לייטער פון דער יודישער ווינטער־הילף מאקס גודעריסהיים האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אויף די אפטימיסטישע יסו־דות פון דער יודישער רעליגיע און האט אויסגע פיהרט, דאס ווען די יודישע ווינטער־הילף פיהרט דעם קאמף געגען הונגער און קעלט, ווערט דערמיט אויך געמיינט דער הונגער נאך קונסט און קולטור, באוונדערס דער יודישער. דערמיט ווערט אויך פארשטאנען דער קאמף געגען גייסטיגער אייננאם קיים.

די יודישע ווינטער־הילף אין בערלין האט אין חודש יאנואר 1937 פארטיילט 29,348 קופאנעס אויף לעבענסמיטעל, 11,649 צענטנער קוילען און 16,236 שפייז־פאקעטען פאר 30 טויזענט נפשות, דער אלגעמיינער ווערט פון די דאזיגע אונטער־שטיצונגען באטרעפט 166,622 מארק.

פון נאוועמבער 1936 ביז דעם 15־טען פעב־רואר 1937 זענען פארטיילט געווארען 170,884 לאבענט ברויט.

זונטאג דעם 26־טען פעברואר איז איבער די יודישע וואוינונגען אין בערלין ארגאניזירט געווא־רען א זאמלונג פאר דער יודישער ווינטער־הילף.

[...] איזראעל

אויף נאוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען

זיגמונט וורובעלטשיק האט געהאט שטארקע [...]ציהונגען" אין לאדזער דייטשען פאליציי־פרע־[...]זום, די באציהונגען זענען געקומען צוליב זיינע [...]שעפטען, וועלכע זענען לויט די דאמאלסדיגע [...]ארדנונגען, געווען אונלעגאל'ע, דאריבער האט [...] געזוכט זיך צו שאפען אזעלכע באדינגונגען, [...]לכע זאלען איהם מעגליך מאכען אדורכצופיהרען [...]ינע געשעפטען, פארשטעהט זיך, אז דאס האט [...]קאסט פיל געלד, ס'האט אבער געלוינט. זיגמונט [...]ט געהאט זיינע מענשען, וועלכע האבען איהם [...]לעדיגט אלץ וואס ער האט געדארפט

זיגמונט האט גענומען אין א זייט איינעם פון [...] דאזיגע מענשען און איהם געזאגט

— דו וועסט זיך דערוויסען אין פאליציי־פרע־[...]זיום וועגען וואס מיין פרוי איז היינט דארט אהין [...]רופען געווארען

דער מענש האט פארוואונדערט אנגעקוקט זיג־[...]מונטען אזוי ווי ער וואלט איהם געוואלט פרעגען [...]וואס דאס זאל באדייטען

— פרעג נישט און שטעל נישט קיין פראגען, [...]ער טו אזוי ווי איך הייס דיך, איך מיין, אז [...]ס וועט נישט זיין פאר דיר שווער

— איך וועל זיך באמיהען, כ'רעכען, אז איך [...]ל זיך קענען דערוויסען וועגען דעם.

— טא שטעה נישט און געה ערלעדיגען.

זיגמונט האט מיט גרויס אונגעדולד געווארט [...]ף דעם אויסגאנג פון דער אויספארשונג, וועל־[...]כער ער האט געשיקט אדורכצופיהרען. יעדע מי־[...]נוט האט איהם אויסגעזעהען ווי אן אייביגקייט, ער איז נישט געגאנגען אין שטוב אריין ביז דער שליח איז נישט צוריקגעקומען. קוים ער האט זיך דערזעהן, ער איז איהם אנטקעגען געגאנגען און געפרעגט

— נו, האסט זיך דערוואוסט?

— יא, איך ווייס

— צו וועמען איז זי גערופען געווארען?

— צו האנס קראנץ

— וועגען וואס?

— זי האט געוואלט ביי איהם באקומען איב־פארמאציעס וועגען איהר געוועזענעם מאן

— און ער האט באקומען אזעלכע אינפאר־מאציעס?

— יא, ער האט באקומען א בריף, וועלכען ער האט איהר איבערגעגעבען, אינ'ם בריף איז גע־זאגט געווארען, אז ס'איז נישט פארהאן קיין שום ספק, אז איהר ערשטער מאן מאיר ראזען לעבט אזוי ווי א דונער פון לויטערען הימעל וואלט געטראפען זיגמונטען, אזא איינדרוק האט אויף איהם די דאזיגע ידיעה געמאכט, מיטאמאל האט ער זיך, און אזוי שנעל, דערוואוסט וועגען דעם דא־זיגען אומגליק וואס האט איהם געטראפען

— איך בין באזיגט געווארען, האט ער אויס־געשריגען,

באלד האט ער זיך געכאפט און צוגעלייגט די פינגער צום מויל

— שטיל זאל זיין זאלסט קיינעם וועגען דעם נישט זאגען, כ'בעט דיך כ'וועל דיך גוט באלוינען

— פאר וואס זאל איך זאגען און וועמען האב איך צו דערצעהלען, כ'האב גארנישט געהערט און ווייס פון גארנישט

— כ'בעט דיך וועגען דעם, איך האב נאך קיינ־מאל קיינעם וועגען קיין שום זאך נישט געבעטען. אבער דיר קוש איך די הענד און בעט ביי דיר רחמים, או דו זאלסט קיינעם וועגען דעם נישט דערצעהלען

— גוט, איך האב צוגעזאגט, או איך וועל נישט רעדען מיט קיינעם קיין ווארט וועגען דעם.

— א חוץ דעם דארף איך דאך האבען א מענש, מיט וועלכען איך זאל זיך קענען איצט באראטען. אויב דו, ווייגשטיין, ווייסט שוין וועגען דעם וועסט דו בלייבען דער מענש, מיט וועלכען איך וועל קענען רעדען וועגען דעם דאזיגען אום גליק. וועלכעס ס'האט מיך געטראפען, געהסט איין דערויף ווייגשטיין?

— איך גיי איין.

ווייגשטיין האט זיך דערביי געהאט זיין א.יס־רעכנונג, ער האט דערביי געוואלט מאכען געשעפט און איז געווען זיכער, אז ער וועט איצט קענען פארדינען געלט

ביז איצט איז געווען באקאנט, אז ביי זיגמונט וורובעלטשיק קען מען נישט פארדינען, ער האט אלץ פארכאפט פאר זיך און יענעם צוגעווארפען נאך א ביינדעל. ווייגשטיין האט שוין געארבייט ביי זיגמונטען זייט 2 יאהר און וואס רייכער וורובעל טשיק איז געווארען אלץ מעהר האט ער עקספלו־אטירט און אויסגענוצט, ווייגשטיין האט ביי איהם קוים געהאט צו עסען און דערביי נאך פון איהם אויסגעשטאנען פארשידענע בעליידיגונגען און צרות. מ'האט ביי איהם געמוזט ארבייטען ביז שפעט ביי־נאכט און טוען די שווערסטע און שמוציגסטע אר־בייטען, צוליב זיינע אונלעגאלע געשעפטען, וועלכע ער האט געמאכט, האט ער זיין פערזאן קיינמאל נישט איינגעשטעלט, נאר שטענדיג ארויסגערוקט זיינע באאמטע, וועלכע האבען ריזיקירט נישט נאר מיט זייער פרייהייט, נאר אויך מיט זייער לעבען

איצט האט ווייגשטיין געפינען די געלעגענ־הייט זיך אפצורעכענען מיט וורובעלטשיק'ן, וועל־כער איז געווען פא־האסט ביי איהם ,איצט האט ער געפינען די געלעגענהייט אויך צו פארבעסע־רען זיין מאטעריעלע לאגע, וורובעלטשיק איז געווען אינגאנצען ביי איהם אין האנד און ער האט געקענט אויספועל, ביי איהם אלץ וואס ער האט נאר גע־וואלט, ער האט טאקע באשלאסען דאס צו טון.

זיגמונט איז ארומגעגאנגען ווי א משוגענער, ער האט זיך נישט געקענט קיין עצה האלטען מיט זיך אליין, נאך קיינמאל איז ער נישט געווען אין אזא לאגע, ער, וועלכער האט זיך געקענט אן עצה געבען אין יעדער טראגישסטער לאגע אין וועלכער ער איז מאנכעסמאל אריינגעפאלען, איז איצט גע וועזען הילפלאז ווי א קליין קינד, ער האט נישט געוואוסט וואס ער האט צו טון, ער האט זיך נישט געקענט בעווייזען פאר צילקען, זי וואלט ביי איהם אויפ'ן פנים באלד דערקענט. אז ער ווייס וועגען עפיס, ער האט נאך נישט געהאט באשלאסען, צי ער זאל זאגען, אז ער ווייס איבעריגענס, האט זיך איהם אויסגעדוכט, אז דאס האט נישט קיין זין. מען מוז אפווארטען און באבקוקען יעדען שריט פון צילקען, כדי ער זאל דערגעהן וואס פאר א ציל זי האט געהאט איהם אזוי מיאוס אפצונארען און אריינצושלעפען אין אזא אומגליק. צו דעם צוועק האט מען געמוזט בעהערשען די נערוועו און מאכען דעם אנשטעל, אז מ'ווייס וועגען עפיס, אלץ האט געמוזט געטון ווערען אזוי איידעל און דעליקאט, אז ס'זאל בלייבען אזוי ווי איצט, ס'ווענדט זיך נאר אין דעם פארהאלטען זיך פון צילקען, ווי אזוי וועט זי רעאגירען אויף דעם אלעם, ווי אזוי וועט זי, די פרוי פון צוויי מענער, זיך פארהאלטען. ווי אזוי וועט זי זיך פיהרען בנוגע איהם און בנוגע דעם גאנצען ענין. זיגמונט האט אפגעווארט א גע־וויסע צייט און איז אהיימגעגאנגען, ער האט זיך באמיהט איינגאנצען צו באהערשען וואס ס'האט זיך איהם אויך איינגעגעבען.

(המשך קומט)

האנדווערקעריי און האנדע

אויף דער וואר

„יודישער“ רעפעראַט

ביי די פוילישע קאָאָפעראַטאָרען

אין דער וואַרשעווער קאָאָפעראַטאָר־ען־געזעל־שאפט האָבען אין יאַנואַר ד. י. געזאָלט פאָרקומען צוויי „יודישע“ רעפעראַטען: פון ד״ר. א. באָוואַ־קאָוסקי וועגען „סטראַגאַן און קאָאָפּעראַציע“ און פון פּרעזעס ז. כמיעלעווסקי וועגען דער יודישער פּראַגע. דער ערשטער רעפעראַט איז אָפּגערופען געוואָרען, דער צווייטער איז צושטאַנד געקומען.

די באַטיצען אין דער פּרעסע וועגען א פאַר־לעזונג אויף אזא אַקטועלער טעמע האָבען צוגע־צויגען אַ עולם, וואָס געוועהנליך זעהט מען איהם נישט אויף די רוהיגע פאַרזאַמלונגען פון די קאָאָ־פּעראַטאָרען. געקומען איז א היבש ביסעל יוגענט, און אויך אייניגע פון זיי האָט מען געזעהען, אַז זיי רייסען זיך אין „קאַמף“, ווי דאָס וואָלט געווען אַן אוידיטאָר־יע פון אַ הויכשול.

דער רעפעראַט פון פּרעזעס ז. כמיעלעווסקי איז פון גאַנצען זאַל געהערט אויסגעהערט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט. עס האָט אימפּאַ־נירט דער אויפריכטיגער און הארציגער טאָן פון פּרעלעגענט. עס האָט זיך געפיהלט, אַז אויף דער רעדנער טריבונע שטייט א מענש, וועלכער האָט דורכגעלעבט און טיף דורכגעטראַכט דאָס, וואָס ער זאָגט. עס האָט זיך געפיהלט, אַז ווען דער פּרעלע־גענט רעדט וועגען מאָראַל און עטיק, זענען דאָס נישט קיין פראַזען, נאָר אַן עכטע שטיק וועלט־אנשויאונג.

פּרעזעס ז. כמיעלעווסקי האָט גערעדט אויף דער טעמע „קאָאָפּעראַציע און די יודישע פּראַגע“. אָבער קיין רעפעראַט איז דאָס איבערהויפּט נישט געווען. דאָס זענען גיכער געווען אָפּגעריסענע געדאַנקען פון א מענשען, וועלכער האָט א סך געהאַט צו טון מיט יודען אין דער סביבה פון פוילישען דאָרף. וועלכער האָט דורך זיין קאָאָפּעראַטיווער טעטיגקייט מיטגעהאָלפען אַרויסצושטויסען יודען פון דאָרף, און ווי א מענש פון הויכער עטישער קולטור האָט ער עס אויף זיין געוויסען און פּרובט זוכען א באַרעכ־טיגונג דאַרויף, וואָס שייך דעם שטאַטישען לעבען, וואָס שייך דער יודישער עקאָנאָמיק און דער ראָלע פון יודען אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד, האָט זיך געפיהלט, אַז דאָס זענען איהם אייגענטליך פרעמדע פּראָבלעמען. פון די יונגע יאָהרען זיינע, פון די צייטען מיט א יאָהר 30 צוריק, ווען דער איצטיגער אנערקענטער קאָאָפּעראַטיווער פיהרער איז נאָך געווען א טוער ביי די פּ. פּ. ס., זענען פאַרבלי־בען ביי איהם אייניגע אוממיטעלבאַרע איינדרוקען וועגען לעבען פון יודישע אַרבייטער, — אין שפּעט־טערדיגע יאָהרען האָט ער אָפּנים זיך מיט שטאַטישע יודען באַהענטער נישט צוזאַמענגעטראָפען. אויפריכ־טיג פונדעסטוועגען האָט ער זיך געמוזט פונאַנדער־צוקלויבען אין דעם פאַרשאָלטענעם קנויל. וואָס רופט זיך אַן אנטיסעמיטיזם, געלייענט וועגען דעם און געטראַכט, געזוכט אַריינצודרינגען אין יודישען מהות. למשל, דורך לייענען שלום אַשס טרילאָגיע, און מיט אט דער אויפריכטיגקייט און מיט דער מאָראַ־לישער הויך פון דער פּערזענליכקייט האָט די אַרויס־טרעטונג געווירקט ווי אַן אָפּפּ־ישובג, ווי א רייניגונג פון דער איצטיגער פאַרפעסטעטער לופט. אפילו ביים פאַרביסענעם אנטיסעמיט, אויב עס איז נאָך פאַרבליבען אין איהם עפּעס מענשליכעס, האָט זיך געמוזט א ריהר טאָן א געדאַנק, אַז אויך דער יוד איז אַ מענש און פאַרדינט אַ מענשליכע באַהאַנדלונג. דער צוהערער, דער יוד, איז גרייט געווען צוליב דעם אלגעמיינעם טאָן מוחל צו זיין דעם פּרעלעגענט פאַר־שידענע גרויסע און קליינע פעהלערן זיינע אין דער אָפּשאַצונג פון דער יודישער עקאָנאָמישער וואָלע. ווי אויך די געוויסע מילדקייט און איינגעהאַלטענקייט אין פאַראורטיילען דעם אנטיסעמיטיזם, ווייל די דאָזי־גע איינגעהאַלטענקייט האָט זיך גענומען פון דעם רעפּערענטס אלגעמיינער איינשטעלונג.

מעלאַנכאָליש זענען געווען די אויספיהרען פון פּרעזעס כמיעלעווסקי. די מעגליכקייטען פון דער קאָאָפּעראַציע מיטצווירקען ביי דער פאַרענטפערונג פון דער יודישער פּראַגע זענען אויסערסט באַגרע־נעצט. מען דאַרף שטרעבען צו א שלום צווישען יודישע און פוילישע אַרבייטער. מען דאַרף נישט שטערען דער טעטיגקייט פון די פּראַפעס אַנעלע פאַר־איינען. מען דאַרף שאַפען וואָס מעהרער אַרבייטס־קאָלעקטיוען. נאָר סוף כל סוף וועלען דאָס נאָר זיין פּאַליאַטיוען, און די ריכטיגע אַנטשיידונג וועט ברענ־גען מיט זיך דער איבערבוי פון דער סאָציאַלער אָר־דנונג. ווי באַקאַנט געהערט נישט איצט ז. כמיעלעווס־קי צו די רעוואָלוציאָנערען, דעם הייס געוואונשע־נעם סאָציאַלען איבערבוי שטעלט ער זיך [illegible] פאַמעליכע, לאַנגדויערנדיגע עוואָלוציע, און דערפאַר איז די שלום־נאָטע געווען א מעלאַנכאָלישע. דער פּרעלעגענט האָט דאָס נישט געזאָגט, נאָר עס האָט זיך געפיהלט, וואָס ער מיינט: אַז עס וועט נאָך לאַנג דויערען, ביז די יודישע פּראַגע וועט געלעזט ווערען. גוט וואָלט געווען, ווען דער פּרעלעגענט וואָלט פאַרענדיגט זיינע באַטראַכטונגען מיט דעם אלגעמיינעם צעשוואומענעם רעצעפּט, וועלכען ער האָט אנגעגעבען צום סוף פון זיין רעפעראַט, מעשה שטן האָט ז. כמיעלעווסקי געפונען פאַר נויטיג אָפּצו־לייענען צום סוף אלס א דעקלאַראַציע „טעזיסען“ פון זיין רעפעראַט, נישט אויף אָפּצושטימען די טע־זיסען, — האָט ער זיך אויסדריקליך באַוואָרענט, — נאָר כדי צו פאַרפעסטיגען די הויפּט־געדאַנקען.

פאַר דער שאַצונג פון אומזאַץ-שטייער

אויף וואס פארא פראגען דארף מען זיין צוגעגרייט אויב מ׳וועט ארויסרופען? איז שטייער-א

יעדעס יאָהר פאַר׳ן שאַצען דעם אומזאַץ־שטייער שיקען די שטייער־אַמטען פונאַנדער אויפ־פאָדערונגען צו די אונטערנעהמער. פיל שטייער־אַמטען שיקען נישט אַזעלכע אויפפאָדערונגען, דער־פאַר אָבער רופען זיי אַרויס אין שטייער־אַמט יעדען איינעם און שטעלען די זעלבע פראַגען, דאַריבער איז וויכטיג מיט זיי זיך צו באַקענען. די פראַגען זענען: 1) פאַר וואָס פאַר א סומע איז איינגעקויפט געוואָרען סחורה דורך דעם יאָהר.

2) אויפגעבען די פירמעס ביי וועלכע ס׳איז איינגעקויפט געוואָרען די סחורה.

3) אויפגעבען די אָפּנעמער (קאָנסומענטען).

4) די הויך פון אַדורכגעמאַכטען אומזאַץ פאַר׳ן גאַנצען פאַרגאַנגענעם יאָהר, אַדער דורכשניטליך וועכענטליך.

5) צי ווערט פאַרקויפט פאַר קאַסע אָדער אויף קרעדיט. אויב אויף קרעדיט, צו פיהרט מען ביכער.

ביים אַרויסרופען אין שטייער־אַמט ווערט אויך געשטעלט פיל אַנדערע, וועלכע ס׳ווערען נאָרמאַל געשטעלט ביים אַדורכפיהרען די לוסטראַציעס. ווי:

1) וויפיל פּראָצענט פאַרדינט מען, 2) וואָס אויסגאַבען מ׳האָט. 3) צי מ׳האָט טעלעפאָן, מען באַשעפטיגט עמיצען, 5) וויפיל מ׳צאָהלט געלד, 6) וויפיל מ׳גיט אויס אויפ׳ן לעבען א. א. וו. דערביי ווערען די אויסגאַבען פאַרגליכען מיט פאַרדינסט צ. ב. אויב עמיצער האָט 5,000 זל. אויסגאַבען און אַנערקענט אַז ער פאַרדינט 10 פּראָצענט, מוז דער אומזאַץ באַטרעפען מינימום 50,000 א. אז. וו.

—*X*—

לאָדזער האנדעלס-קאמער זאָגט זיך ארוי

געגען די פּראָיעקטירטע נייע שטייערען, וועלכע ווערען באַטראַכט אין שטאַט-ראַט

די שטאַט־פאַרוואַלטונגען האָבען געפיהרט א זעהר שלעכטע ווירטשאַפט צוליב וואָס זיי געפינען זיך אין א קאַטאַסטראָפאַלען פינאַנץ־צושטאַנד, בכלל האָבען זיך אויך פאַרקלענערט די הכנסות פון די מאַגיסטראַטען, אין צוזאַמענהאַנג: דערמיט איז איך סיים אַריינגעטראַגען געוואָרען א געזעץ־פּראָיעקט איינצופיהרען א צושלאַג צו די פאָלגענדע שטייערען:

1) צום הכנסה־שטייער,
2) צום הייזער־שטייער,
3) צו די פּאַטענטען.

דער צושלאַג־שטייער צו די אויבענדערמאָהנטע 3 שטייערען זאָלען ספּעציעל באַשטימט פאַר די מאַגיסטראַטען.

די וואַרשעווער האַנדעלס־קאַמער האָט זיך שוין אַרויסגעזאָגט געגען דעם, דער פאַרבאַנד פון די האַנדעלס־קאַמערען וועט די טעג אַרויסטרעטען מיט א מעמאָריאַל צו דער רעגירונג, א חוץ דעם האָט אויך דער פוילישער סוחרים־פאַרבאַנד באַשלאָסען צו שיקען א מעמאָריאַל צום פינאַנץ־מיניסטער און אויפווייזען די גרויסע סכנה פון פאַרגרעסערען די שטייערען אויף די סוחרים, וועלכע זענען שטאַרק פאַראָרעמט און ליידען פון געלט דוחק.

ווי באַקאַנט האָט דער לאָדזער שטאַט־ראַט אויך אַנגענומען פאַרשלאַגען בנוגע העכערען דעם קאָמונאַלען צושלאַג־שטייער צום מלוכהשען הייזער־שטייער און אויך אַרויפלעגען א ספּעציעלען שטייער אויף די אונטער נעהמער וועלכע באַזיצען אויף פּאַטענטען פון דער ערשטער ביז דער פירטער קאַטעגאָריע און האַנדעלס־פּאַטענטען פון די ער קאַטעגאָריעס.

אין צוזאַמענהאַנג: דערמיט איז פאַרגעקומען א זיצונג פון דער שטייער קאָמיסיע ביי דער האַנדעלס־קאַמער, וועלכע האָט זיך קאַטעגאָריש אַרויסגעזאָגט געגען די דאָזיגע נייע שטייערען, געוענדעט וועגען דעם זיך מיט מאָטיווירטע מעמאָריאַלען צום האַנדעלס־מיניסטעריום, פינאַנץ־מיניסטעריום און פאַרבאַנד פון די האַנדעלס־קאַמערען.

קליינהענדלער-פאַראיינען פון דער פּאַפּיר-בראַנזשע

ווענדען זיך צום האַנדעלס-מיניסטעריום, אַז ס׳זאָל נישט איינגעפיהרט ווערען דאָס נייע... אַז צו יעדער פּאָסט-מאַרקע וועט מען באַקומען א בריוו-בויגען מיט א קאָנווערט אומזיס

די וואָך איז אין צענטראַלען קליינהענדלער פאַראיין, פּאַמאַרסקאַ 15 אַרומגערעדט געוואָרען צווישען אַנדערע די פראַגע וועגען צוגעבען צו יעדער פּאָסט־מאַרקע אַ בריף־בויגען מיט א קאָנווערט, אויף איינע פון די זיצונגען פון דער בודזשעט־קאָמיסיע אין סיים האָט דער מיניסטער פון פּאָסט און טעלעגראַף, צווישען אַנדערען געזאָגט, אַז דאָס מיניסטעריום פּראָיעקטירט איינצופיהרען א נייעס, וואָס וועט באַ־שטיין דערין, אַז צו יעדע פּאָסט־מאַרקע פון 25 גראָשען וועט צוגעגעבען ווערען א בריף־בויגען מיט א קאָנווערט אומזיסט.

אין צוזאַמענהאַנג: דערמיט האָט די קליינהענדלער־צענטראַלע געוואָנדען זיך צום האַנדעלס־מיני־סטער מיט א מעמאָריאַל אין וועלכען ס׳ווערט אנגע־וויזען אַז דער פּראָיעקט, אויב ער זאָל פאַרווירקליכט ווערען שטעלט דעם קליינהענדלער פון דער בראַנזשע אין א שלעכטע לאַגע ווייל ס׳וועט אויסקומען צו קאָנקורירען מיט׳ן מיניסטעריום פאָסט אין דער צייט, ווען דער ערשטער גרויסע התחייבותן, צאָהלט שטייערן א. אַז. וו. פאַרווירקליכען דעם פּראָיעקט וועט אויך שלעכט אנרופען אויף דער פּראָדוקציע פון פּאַפּיר, וויעט דערפיהרען צו א פאַרקלענערונג פון די סומציע פון בעסערע בריף־בויגען־פּאַפּיר.

די אַלגעמיינע סיטואַציע פון קליינהענדלער דער פּאַפּיר בראַנזשע איז ביים היינטיגען אויך זעהר אַ שלעכטע, זי ליידט פון דער קאָנ פון די שול־געוועלבלעך, דער קליינהענדלער לירט דעם קאָנסומענט — שול־קינדער, וועלכע מורא פאַר רעפּרעסיעס מצד די לעהרער אין די שול־געוועלבלעך, וועלכע צאָהלען קיין שטייערען, און זענען אַן אונאַרמאַלע ער אין ווירטשאַפטליכען לעבען.

אויב מיר וועלען נאָך בעהמען אין אכט מאַנכע קריזען האַלט מען דעם קליינהענדלער איבריגען עלעמענט פאַר א שעדליכען פאַר וועלען מיר באַקומען דאָס גאַנצע ביל פון אויסערגעוועהנליכער לאַגע פון קליינהענדלער דער בראַנזשע, דאַריבער בעטען די קליינהענד צוליב די אויבענדערמאָנטע סיבות, די פּראָיעקט אינאָוואַציע נישט אַריינצופיהרען אין לעבען.

וועגען דער צענטראַלי זאַצ

פון די קליינהענדלער-פאַראיינע

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער צענטראַלי פון די קליינהענדלער־פאַראיינען, איז פאָרגע אַן איבערדרייס אין דער טעטיקייט פון עקזע צוליב דעם וואָס מ׳האָט געדאַרפט אויסאַרב די סטאַטוטען פון צענטראַליזירטען פאַראיין. היות ווי די דאָזיגע סטאַטוטען זענען אויסגעאַרבייט, קומט היינט פאָר א זיצונג פון שטעהער פון די קליינהענדלער־פאַראיינען, בעשטעטיגען דעם דאָזיגען סטאַטוט און פאַ זעצען די אַרבייט ביים ענטגילטיגען צענטראַ רען די צושפּליטערטע קליינהענדלער־פאַראיינע

באַנקראָטען אין יאָהר 936

אין משך פון גאַנצען יאָהר 1936 זענען גאַנץ פוילען ערקלערט געוואָרען אין באַנ דורכ׳ן געריכט 139 פירמעס.

אין יאָהר 1935 זענען געווען 153 באַנקר
אין יאָהר 1934 זענען געווען 310 באַנקר
אין 1931 זענען געווען 771 באַנקר
אין 1930 זענען געווען 836 באַנקר

ווי מען זעהט, איז די צאָהל באַנקראָט פאַלען מיט יעדען יאָהר.

שטייער-אַמטען פאָדערען

פון פאַבריקאַנטען און האַנטווערקער א גאַנצע רייהע אינפאָרמאַציעס

די שטייערען אַמטען האָבען די טעג אַרויסגע־שיקט צו אַלע גרעסערע סוחרים, פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער, וואָס פיהרען ביכער, דאָס זיי זאָלען במשך 7 טעג צושטעלען אין שטייער־אַמט רשימות וועגען פאָלגענדע אויסגאַבען:

1) רשימה מיט נעמען און אַדרעסען פון פּער־זאָנען, וועלכע מען האָט אויסגעצאָהלט פּראָוויזיע.

2) רשימה פון פּער־זאָנען, וואָס האָבען באַקומען אָדער געגעבען געלד־הלוואות אָדער דיסקאָנטעס.

3) רשימה פון אַלע פּערזאָנען, וועלכע מען האָט געגעבען צו פאַרדינען איינמאַליגע פאַרדינסטען (נישט פּענסיעס).

נייע פאַראָרדנונג וועגען אויסאַר־ביטען און פאַרקויפען וויין

די לאָדזער האַנדעלס קאַמער טיילט מיט, אַז די פאַראינטערעסירטע ווירטשאַפטליכע ספערען האָבען איבערגעשיקט דער ווירטשאַפטליכער זעלבסט־פאַרוואַלטונג דעם פּראָיעקט פון א פאַראָרדנונג וועגען נאָרמירען דעם אופן פון אויסאַרבייטען וויין, סאָרטען, וויינען, די צוגאַבען און אָפּעראַציעס ביי דער פּראָדוקציע. דעם דאָזיגען פּראָיעקט האָט די ה. אַנדעלס־קאַמער בעקומען, כדי אַרויסצוזאָגען איהר מיינונג וועגען דעם.

דער פּראָיעקט פאַרנעמט זיך אויך מיט דער פראַגע פון פאַרקויף און באַנוצען דעם נאָמען „פרוכטען־וויין“ אָדער „טרויבען־וויין“ און שטעלט פעסט די שטראָף־סאַנקציעס.

די פאַראינטערעסירטע פּערזאָנען קענען אַדורכקוקען דעם פּראָיעקט אין ביוראָ פון דער האַנדעלס־קאַמער.

פון צענטראַלען האַנטווערקער- און קליינאינדוסטרי-פאַרבאַנד

(גדאַנסקאַ 40)

פאַר דער קאָנסטיטואירונג פון ניי־רעאָרגאַניזירטען האַנטווערקער־ראַט

די רעאָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיסיע אונטער׳ן פאָר זיך פון ה׳ מ. הערשקאָוויטש, וועלכער האָט געהאַט פאַר אַן אויפגאַבע צו רעאָרגאַניזירען דעם ראַט ביים פאַרבאַנד האָט איהר אַרבייט בשלימות דערפיהלט, און שוין דעם באַהנענסטען זונטאָג קומט פאָר די ערשטע קאָנסטיטואירענדע זיצונג.

ווי ס׳איז געווען פאַרצוזעהען האָט די רעאָרגאַ־ניזאַציע אַרבייט אַרויסגערופען א געהעריגע פאַר־שטענדניש און אינטערעס צווישען אַלע פאַכען. ביז יעצט האָבען געוועהלט זייערע פאָרשטעהער צום ראַט 25 אָרגאַניזירטע פאַכען (דערין, קאָרפּאָראַציעס און סעקציעס) וועלכע זענען אָנגעשלאָסען אין פאַר־באַנד גדאַנסקאַ 40.

ס׳איז צו האָפען, אַז די ניי־געוועהלטע מיטגלי־דער פון ראַט וועלען פאַרשטיין זייערע אויפגאַבען און קאָמפּעטענץ און מיט זייער טעטיגקייט דערהי־רען צו דעם אַז דער נייער ראַט זאָל ווערען די אמת׳ע רעפּרעזענטאַטיווע אינסטיטוציע, וואָס איז אַזוי נויטיג די לאָדזער יודישע האַנטווערקער, אין קאַמף און שוץ פון זייערע טאָג־טעגליכע אינטערעסען.

עס האָט זיך באַקומען א דאָקומענט, וועלכער איז אַ געווען ענליך צום רעפעראַט, אַ גאָר נישט ע. ליך צו איהם, די האַרציגע אויפריכטיגקייט איז געוואָרען אויסגעטריבען ביז צום לעצטען הויך, עס זענען פאַר־בליבען אַזוינע קאַלטע און טרוקענע ווערטער געגען אנטיסעמיטיזם, עס האָט זיך אַריינגעגנבעט א זאַץ וועגען פאַרמיטלעריי, וואָס שטעלט מיט זיך פאַר „די באַליבטע יודישע באַשעפטיגונג“, און די אונטער־שטע שורה איז, אַז אין דער היינטיגער ציווילער־וועטער צייט קאָנען די טעזיסען ווערען אויסגע־טייטשט און קאָנען ווירקען פונקט פאַרקעהרט ווי עס איז אויסען דער פּרעלעגענט.

דאס לאדזער לעבען

דינסטאג, 2 מערץ
י"ט אדר תרצ"ז

זון-אונטערגאַנג 5.10
זון-אויפגאַנג 5.59

מאָרגען—א זיצונג פון שטאַט-ראַט

גרויסע טאָג-אָרדנונג.—דערמאָהנונג פון מיניסטעריום צום שטאַט-ראַט. — די טעג א דעציזיע וועגן געוועהלטען שטאַט-פּרעזידענט

מאָרגען 7 אַ זייגער אין אָוונט קומט פאָר א פּלענאַר-זיצונג פון שטאַט-ראַט.

די טאָג-אָרדנונג איז א זעהר גרויסע און נעהמט אַרום אַלע פונקטען, וועלכע זענען געבלי-בען פון דער פריהערדיגער זיצונג פון שטאַט-ראַט צוליב דעם, וואָס ס'איז איבערגעריסען געוואָרען דורך די ענדעקעס בעת דער רעדע פון א פ.פ.ס.-אישן ראַטמאַן גלאַזשעווסקי. א חוץ די דאָזיגע פונקטען וועלען אויך צוקומען נאָך די פראַגען, וואָס זענען ערלעדיגט געוואָרען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פינאַנץ- און ביודזשעט-קאָמיסיע און אויך די פראַגעס, וועלכע וועלען ערלעדיגט ווערען אויף

דער היינטיגער זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינע ענינים.

צווישען אַנדערען געפינט זיך אויך די פראַגע וועגען דעם, אַז די שטאָט זאָל פאַרזאָרגען די יתומים פון בערקאָוויטש און זענדעל. ווי באַקאַנט, איז דער דאָזיגער פאַרשלאַג פון די יודישע ראַט-מענער מאָדיפיצירט געוואָרען אויף דעם אופן, אַז די שטאָט זאָל פאַרזאָרגען די יתומים, וועלכע זע-נען געבליבען נאָך קרבנות פון עקסצעסען.

ס'איז אויך בּרהאַן א קלאַנג, אַז אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג פון שטאַט-ראַט וועט אַדורכגע-לייענט ווערען א דערמאָהנונג פון אינערן-מיניס-טעריום, אין דער דערמאָהנונג וועט געזאָגט ווערן, אַז אויב דער שטאַט-ראַט וועט נישט אונטערנעהמען א אייגענטליכע אַרבייטען, ד. ה. אויב ס'וועט נישט באַטראַכט ווערען דער ביודזשעט וועט ער פונאַנ-דערגעלאָזען ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט ווייטער איז שוין דער פּראָטאָקאָל פון דער צווייטער וואַהל-זיצונג, אויף וועלכער ס'איז ווידער אַמאָל געוועהלט גע-וואָרען אַלס פּרעזידענט נאָרבערט באַרליצקי, אי אינערן-מיניסטעריום. א דעציזיע אין דער פראַגע וועט זיין אין די נאָהענטסטע טעג.

ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס פאָדערן

אַז דער שטייער-צאָהלער זאָל מעגען אַדורכקוקען זיינע שטייער-אַקטען

(אג) די פאַרפליכטענדע שטייער-אָרדינאַציע אַנט-האַלט נישט, ווי באַוואוסט, קיין דייטליכע פאַרשריפ-טען וועגען דערמעגליכען די שטייער-צאָהלער אַדורכצוזעהן די שטייער-אַקטען. אַנשטאָט דעם איז די שטייער-מאַכט פאַרפליכטעט אויף דעם פאַר-לאַנג פון שטייער-צאָהלער אָדער זיין פאַרטרעטער צו ערטיילען מינדליכע אינפאָרמאַציעס, אויף וואָס פאַר א יסוד דער געגעבענער שטייער איז אויסגע-מאָסטען געוואָרען.

ווי עס קלערט אויף דאָס פינאַנץ-מיניסטער-יום, איז דער אופן פון זאַמלען אינפאָרמאַציעס וועגען די הכנסות פון די באַזונדערע שטייער-צאָהלער פאַרגעזעהן גאַנץ גענוי אין דער פאַר-פליכטענדער שטייער-אָרדינאַציע און ווערט אָנגע-ווענדעט אין די פאַלען. ווען אין די זענאַניעס, וואָס דער שטייער-צאָהלער האָט אָפּגעגעבען געפינען זיך אומפינקטליכקייטען, וואָס פאָדערן אויפקלערונג.

אָבער לויט דער מיינונג פון די ווירטשאַפט-ליכע אָרגאַניזאַציעס, קען מיט די איבערגענדערמאָנטע ריקזיכטען נישט ווערען באַגרינדעט דער אָפּזאָג מצד דער שטייער-מאַכט אַדורכצוקוקען די שטייער-אַקטען און עס וואָלט דעריבער געווען געוואונשען, אַז דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום זאָל ענדערן איהר ביזאיצטיגע שטעלונג.

ווי מיר דערוויסען זיך, זאָלען זיך די ווירט-שאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס ווענדען וועגען דעם אַנין צום פינאַנץ-מיניסטעריום, אַז עס זאָל ענדערן איהר ביזאיצטיגער שטעלונג און זאָל אַרויסגעבען א פאַראָרדנונג, דאָס די שטייער-מאַכט זאָל ערלוי-בען די שטייער-צאָהלער אַדורכצוקוקען זייערע שטייער-אַקטען.

קאָוואַלסקי מיינט אויף אַז אמת

אַז יודען זענען בירגער פון צווייטער קאַטעגאָריע...

(א) דעם 22-טען יולי פ. י. איז אויפ'ן מאַרק אין אַלעקסאַנדער פאָרגעקומען אַן אַוואַנ-טורע צווישען דעם פויער ווינצענטי מאַרטשיניאַק און דער גרינצייג-הענדלערין סאַליע גרינשטיין.

מאַרטשיניאַק האָט דווקא געוואָלט פאַרנע-מען איהר פּלאַץ אויפ'ן מאַרק – האָט ער געמאַכט געוואַלדען, אַז קריסטען זאָלען נישט קויפען ביי יודען, און חוץ מזה איז ער מיט זיין וואַגען אַרויפגעפאָהרען אויף דעם געשטעל מיט דער גרינשטיינס סחורה, קאַליע מאַכענדיג פון דעם א היבש ביסעל.

דער ענין האָט אָנגעשפאַרט אינ'ם קרייז-סטאַראָסטווע-געריכט, און מאַרטשיניאַק איז פאַר-משפט געוואָרען צו באַצאָהלען 5 זלאָטיס שטראָף.

מאַרטשיניאַק האָט אַפּעלירט און נעכטען איז דער אורטייל רעווידירט געוואָרען אינ'ם קרייז-געריכט.

דער אַדוואָקאַט איז געווען... קאָוואַלסקי, און ער האָט זיך געמיהט צו דערווייזען, אַז דאָ איז פאָרגעקומען א פאַל פון א קאַמף פאַר דעם סטרואַגאַן, און אַז... די יודען, וועלכע זענען די בירגער פון דער צווייטער קאַטעגאָריע מוזען אָפּטרעטען.

דאָס קרייז-געריכט האָט, אין רעוויזאַס, געהעכערט די שטראָף אויף 10 זלאָטיס, און באַ-אויפטראַגט די סטאַראָסטווע צוצוציהען אויך די גרינשטיין צו פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַרן אַרויס-רופען אַן אַוואַנטורע אויפ'ן מאַרק.

דער אמת'ער כלל-טוער...

ער קלייבט, הייסט עס, נדבות פאַר יתומים און אַלמנות וכדומה

(א) פאַר'ן שטאָטישען געריכט איז נעכטען געשטאַנען דער 24-יאָהריגער אַנטאָני קאַצוויק (מיעלטשאַרסקיעגאָ 13), דער זוהן פון אַן אַנומלט רייכען פאַבריקאַנט, און א פאַרשטייער פון דער אַזויגערופענער „גאָלדענער יוגענד".

בשעתו איז ער שוין באַשטראָפט געווען פאַר פאַרשידענע שווינדלערייען, און ער איז שוין אָפּגעזעסען א „וויראַק".

לעצטענס האָט ער זיך געמאַכט א ניי לייכט געשעפטעל, ווי דהיינו – ער האָט אָפּגעדרוקט קוויטונגען און גאַר געשמאַק געזאַמעלט אין לאָדז געלד אויף „ווינטער-הילף", אַלמנות און יתומים נאָך מלחמה-קרבנות א.א.וו.

עס איז קלאָר, ווי דער טאָג, אַז קיינער האָט איהם דערצו נישט באַפולמעכטיגט, און אַז ער איז געווען א בעל-טובה פאַר זיך גופא...

מאַכט זיך א מעשה, אַז ער מאַכט א סקאַנדאַל אין דעם באַר „אוטאָמאַט" אויף דער פּיעטריקאָווער גאַס, און פּאָליציי געפינט ביי איהם די קוויטונגס-ביכלעך.

הקיצור הדבר – דאָס געריכט האָט איהם נעכטען פאַרמשפט אויף 3 יאָהר און מ'האָט איהם גלייך איינגעזעצט.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

קונסט-טעאַטער מאָריס שוואַרץ-אַנסאַמבל

היינט ווערט צוליבן קאָנצערט — :: — נישט געשפּילט.

צוליבן גרויסען ערפאָלג נאָך 6 טעג!

מאָרגען מיטוואָך, דאָנערשטאָג, פרייטאָג, שבת און זונטאָג 9 אָוונט. שבת און זונטאָג, 4 נאָכמיטאָג (פּאָפּולערע פּרייזען)

גאָט, מענש און טייוועל

מאָדערניזירטע פאָרשטעלונג לויט יעקב גאָרדין אין דער אינסצעניזאַציע און רעזשי פון מאָריס שוואַרץ. מוזיק — בראָדי. מאַסקען און קאָסטיומען פּראָיעקטירט שמראָסבערג. אייגענע אָריגינעלע דעקאָראַציעס און ליכט עפעקטען.

גאָטליב העלענאַ	ליפּמאַן נאַטאַליע	קאָן שלמה
גאָלדנבערג אסתר	ליפּמאַן משה	סורץ אברהם
נוטמאַן קלמן	ליטאַן ענוי	ראַזען שמחה
גרודבערג יצחק	מאַרעווסקי אברהם	שאַפּירא דניאל
האַכבערג יעטע	סאַמבערג אייזיק	שטיין אַלעקס
וויכער מאַקס	פּאַקיעל דבורה	און אַנדערע.

ARJEL, SICORSKI

בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע

באַפרייטע זגערזשער ענדעקעס

(א) נעכטען זענען אין דער אַפּעלאַציע-אָפּטיילונג פון קרייז-געריכט פאָרגעקומען 2 פּראָצעסען: פון דעם פּראָצעס פון דער זגערזשער ענ-דעציע, לעאָפּאָלד זשיאָנשקאָווסקי און פון דעם תמ ענדעק ראָמאַן קאַזשימיערטשאַק.

דער ערשטער איז בשעתו דורכ'ן סטאַראָסט-ווע-געריכט פאַרמשפט געוואָרען אויף צו באַצאָלען 800 זלאָטיס שטראָף, און דער צווייטער – אויף א חודש-טורמע.

דאָס קרייז-געריכט האָט זיי נעכטען פון די שטראָפען באַפרייט.

פאַראָרדנונג פון דער מאַכט

אויסצוקראַצען די אַנטיסעמיטישע און אַנטי-מלוכה'שע אויפשריפטען אויף די פּלויטען

(ז) ווי באַקאַנט, האָט די פּאָליציי פאַראָרדנט צו פאַרפאַרבען די פאַרשידענע אַנטיסעמיטישע און אַנטי-מלוכה'שע לאָזונגען אויף די פּלויטען און ווענט אַזוי ווי די וועכטער פון די הייזער, וועלכע האָ-בען געשטראָפט די אויפשריפטען פאַרפאַרבען האָבען: עס געמאַכט אויף אַזאַ אופן, אַז מען האָט נאָך דעם די לאָזונגען געקאָנט איבערלייענען, האָט די מאַכט פאַראָרדנט, די אויפשריפטען אויסצוקראַצען אַזוי אַז עס זאָל קיין סימן פון די אותיות נישט בלייבען.

Dr. REICHER

אַלודביליאַנאַ 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בּעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזע

נעמט אָן פון 8—11 און 5—8 אָוו.

...ייטער פאָלקספּלאַט

קאָנטראָלע פון בעקערייען

(א) אין שייכות מיט דעם יקרות אויף מעהל ...ין מיטען דערהאַלטען דעם בּיודזשעט צענטיק, ...אָט זיך נאָך אַליין פּיהלען א מאַנגעל אינם פאַר- ...ויף פון ברויט, ווייל די בּעקער באַגרענעצען דאָס ...אַקן.

...לייבצייטיג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז איי-...עט בּעקערס נישהמען אין געהיים העכערע פּרייזען ...ון אַנהויערס גיבען א קלענערע וואָג, אויסנוצענדיג ...עם פּרט, וואָס ברויט ווערט פאַרקויפט אויף לאָ-...ענס.

עס איז דעריבער איצט פאַראָרדנט געוואָרען א ...אַרפע קאָנטראָלע פון די בּעקערייען און פאַל פון ...טעסטצושטעלען אומפּינקטליכקייטען וועלען די שולדי-... שטרענג באַשטראָפט ווערען.

ריינינגונג פון די גאַסען

(א) אין הסכם מיט דער פאַראָרדענונג פון ...דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט האָבען די פּאָליציי-...ינאָנען פאַרשאַרפט אין דער גאַנצער שטאָט די ...יפּזיכט איבער די הויז-וועכטער, אַז זיי זאָלען ...געהעריג רוימען די גאַסען און די הויפען.

אין א סך פאַלען זענען צונויפגעשטעלט גע-...ואָרען פּראָטאָקאָלען און די סטרוזשעס ווערען צו-...גזויגען צום סטאַראָסטווע-געריכט פאַרן נישט האַל-...ן די הויפען אין א היגיע נישען צושטאַנד.

...אַרמירן די אַרבּייטס-בעדינגונג... ...עז אין שטאָטישער גאַזאָווניע

(א) דער פּאַראיין פון די אָנגעשטעלטע אין ...ענטליכע אינסטיטוציעס האָט אונטערגענומען אַן ...ציע וועגען נאַרמירען די אַרבּייטס-בעדינגונגען ...ון די אָנגעשטעלטע אין דער שטאָטישער גאַ-...זאָוניע, עס האַנדעלט זיך וועגען א קאָלעקטיווען ...אַך און דעם ענין זאָל צוזאַמענגערופען ווערען ...צווישען-פּאַראיין קאָמיסיע כדי צו באַאַרבּייטען ...באַדינגונגען און איבערשיקען צו דער שטאָטי-...ער מאַכט.

רעגיסטראַציע-קאַרטען פון ראַדיא-אַפּאַראַטען

(א) אין די לעצטע טעג איז דער לאָדזער ...פּאָסט-אַמט נאָכן אַדורכפיהרען א רעגיסטראַציע פון ...ן ראַדיא-אַפּאַראַטען, צוגעטראָטען צו פונאַנדער-...שיקען רעגיסטראַציע-קאַרטען, וועלכע דאַרפען זיך ...געפינען ביי די אַפּאַראַטען, אַנשטאָט די פריהער-...ויסגעגעבענע האַפּולמעכטיגונגען צו פאַרלייגען ...ראַדיא-אַפּנעהמער.

לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז געבען זיך פיעל ...ראַדיא-אַבאָנענטען נישט אָפּ קיין דין וחשבון וועגן ...ן דער וויכטיגקייט פון די דאָזיגע רעגיסטראַצי'ע-...קאַרטען און שיקען זיי אָפּ צוריק אין פּאָסט-אַמט.

אין שייכות דערמיט איז דער פּאָסט-אַמט ...ויע דורך אונזער פאַרמיטלונג, אַז אונאָפּהענגיג ...ן די חודש-אָפּצאָלען, דאַרף יעדער ראַדיא-באַזי-...ער האָבען א רעגיסטראַציע-קאַרטע און אין זיין ...יגענעם אינטערעס אינטערווענירען, אַז דער פּאָסט-...אַמט זאָל איהם אַזאַ צושיקען.

KINO TEATR MIRAŻ

פון פילם פון דער פּוילישער פּראָדוקציע

Trędowata

אין די הויפּט-ראָלען:

M. Cwiklińska,
K. Junosza Stępowski,
Brodniewicz.

אָנהויב 4 נאָכמיטאָג

דאס סוך- און קאַרט-געשעפט פון
B. I. MAROKO i S-wie
נאָוואָמיעסקאַ 8 טעל. 152-77
בילליגער שטאָפען פאַר הערען און דאַמען
רעעלע בעהאַנדלונג! פאַבריקס-פרייזען!
בפּזיצט דעם גרעסטן אויסוואַהל פון די פיינסטע ... הערן און דאַמען

פון סאָציאַלער הילף זאָלען נישט געניסען קיין יודען

עבדעקישער פאַרשלאַג אויף בעכטיגער זיצונג פון פינאַנץ-קאָמיסיע ביים שטאָט-ראַט

ענדעקעס האָבען אויסגענוצט יעדע פראַגע צו פירען א יודען-העצע

נעכטען איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער פי־נאַנץ־ און בודזשעט־קאָמיסיע ביים שטאָט־ראַט. די ענדעקעס האָבען אפילו אויף דער קאָמיסיע־זיצונג **אַריינגעפירט די זעלבע יודען־העצע און דעמזעלבען טאָן, וואָס אויף דער פלענאַרער־זיצונג.** אין דער קאָמיסיע אָבער האָבען זיי נישט דעם כח אַרויסצורופען געשלעגען און זי איבערצורייסען און דעריבער גיט זיך איין דורכצופירען די זיצונגען ביז׳ן סוף.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָבען די ענדעקעס ביי יעדען פונקט אָנגעהויבען די יודען־דעבאַטע מיט אַזוי פיל חוצפה, ווי זיי האָבען זיך דאָס נאָך קיינמאָל אין די קאָמיסיעס נישט ערלויבט.

דעם פאָרזיץ האָט געפירט וויצעפּרעזידענט קאָזלאָווסקי צוליב דעם וואָס **פּרעזידענט גאַר־לעווסקי איז נעכטען אַרויסגעפאָרען גע־וואָרען קיין וואַרשע.**

דער ערשטער פונקט פון דער טאָג־אָרדנונג איז געווען דער פ. פ. ס.־ישער פאַרשלאַג וועגען נעמען א הלוואה אין דער הויך פון 500 טויזענד זל. אויף סאָציאַלע הילף ביז׳ן מאָמענט ווען ס׳וועלען אייג־געפירט ווערען די ספּעציעלע שטייערן אויף דעם צוועק. נאָכן רעפעראַט וועגן דעם ענין האָט גענומען א וואָרט דער ענדעק נזשעגאַשאַק, וועלכער האָט גע־פאָדערט אויף וועלכען צוועק דאָס געלד וועט פאַר־נוצט ווערען.

ראַטמ. כאַרינסקי פ. פ. ס. ערקלערט, אז דער שטאָטישער בודזשעט טיילט אויס קוים 8 פּראָ־צענט אויף סאָציאַלער הילף און אפילו אין מיניסטער־יום וואונדערט מען זיך, וואָס דער דאָזיגער פּראָ־צענט איז אַזוי קליין. דעריבער דאַרף מען פאַרגרע־סערן די סאָציאַלע הילף ביי אונז אין שטאָט, וואו די אָרימקייט איז זעהר גרויס.

וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי ערקלערט דאַן, אז דאָס געלט דאַרף פאַרנוצט ווערען נישט נאָר אויף סאָציאַלער הילף, נאָר אייך אויף געזונדהייטס־וועזען און בילדונג. דער מאַגיסטראַט קען נישט הע־כערן די פּאָזיציעס אויף די דאָזיגע רעסאָרטען, ווייל די שטאָטישע פינאַנצען געפינען זיך אין א קאַטאַס־טראָפאַלען צושטאַנד.

נזשעגאַשאַק ערקלערט, אז די **ענדעקעס וואָלטען מסכים געווען אויף דער דאָ־זיגער הלוואה, אויב דאָס געלט וואָלט פאַרנוצט געוואָרען אויף הילף נאָר פאַר קריסטען.**

ראַטמ. עלענבערג טרעט שאַרף אַרויס קעגען דעם דאָזיגען ענדעקישען אויפטו, ער ערקלערט, אז אַזאַ פאַרשלאַג איז קעגען דער פאַרפאַסונגסמעסיגער קאָנ־סטיטוציע.

די יודען זאָגט ראַטמ. עלענבערג, צאָהלען די שטייערן, יעדענפאַלס נישט ערגער ווי אַנדערע, די אָרימקייט, נויט און עלענד איז ביי יודען זעהר גרויס און נישט קלענער ווי ביי קריסטען. די יודען האָבען דאָס פולע רעכט צו געניסען פון דער שטאָטישער סאָציאַ־לער הילף און וועלען אויף דעם דאָזיגען רעכט ווי אויך אויף אַלע אַנדערע נישט מוותר זיין. ער אַפּעלירט צום פאָרזיצער, אז ער זאָל נישט שטעלען דעם פאַרשלאַג צו אָפּשטימונג, ווייל ער איז געגען דער קאָנסטיטוציע.

ראַטמ. פּאַטקאַנסקי (פּ.פּ.ס.) שטיצט דעם פאַר־שלאַג פון ראַטמ. עלענבערג וועגען נישט שטעלען דעם ענדעקישען פאַרשלאַג צו אָפּשטימונג.

דערויף ערקלערט דער וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָו־סקי, אז יעדער ראַטמאַן האָט דאָס רעכט צו שטע־לען פאַרשלאָגען וועגען דעם ווי אַזוי דאָס שטאָטישע געלד זאָל פאַרנוצט ווערען.

דער ענדעקישער פאַרשלאַג וועגען דעם, אז הילף זאָלען באַקומען נאָר קריסטען, באַקומט איינגאַנצען 3 שטימען און פאַלט אַדורך.

דאַן ווערט באַשלאָסען צו נעמען די הלוואה פון 500 טויזענד זלאָטים, די ענדעקעס שטימען אייך פאַרן פאַרשלאַג.

קאָוואַלסקי גיט אָפּ פאָלגענדע ערקלערונג: מיר האָבען געשטימט פאַר דער הלוואה, **ווייל מיר ווע־לען זיך אַזוי אויך באַמיהען, אז יודען זאָ־לען דערפון גאַרנישט באַקומען.** מיר וועלען שטיין אויף דער וואַך און נישט דערלאָזען.

ראַטמ. עלענבערג: דאָס וועט זיך אייך נישט איינ־געבען!

קאָוואַלסקי: **גיכער זוי איהר ריכט זיך דערויף.**

ס׳ווערט דאַן באַטראַכט דער פּ.פּ.ס.־ישער פאַר־שלאַג וועגען נישט אָפּשאַפען דעם 10־פּראָצענטיגען צושלאַג פאַר די קאָמונאַלע באַאַמטע.

דער ענדעקישער ראַטמאַן שוליץ שטעלט דאַ פאָל־גענדע קלאָץ־קשיא: **וויפיל יודען אַרבייטען איצט אין מאַגיסטראַט?**

וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי: איך זאָג זיך אָפּ צו געבען אַן ענטפער אויף דער דאָזיגער פראַגע.

שוליץ: מיר ווייסען, אז אין מאַגיסטראַט אַרבייט מען איבער 15 פּראָצענט יודען (?), דער שטאָטראַט קען נישט ערלויבען, **אז עפענטליכע געלדער זאָלען געגעבען ווערען פאַר אונזערע פיינד**, א קריסטליכער באַאַמטער איז אָרים, אָבער די יודישע זשנען רייך, זיי האָבען רייכע טאַטעס און פיל געלד, איך לייג פאָר נישט צו געבען דעם צושלאַג פאַר די יודישע באַאַמטע, וועלכע מ׳וועט סיי־ווי־סיי אַרויסטרייבען פון פּוילען.

נאָכן דעם פאַרשלאַג זאָגען זיך אַרויס די ראַט־מענער כאַרינסקי, פּאַטקאַנסקי (פּ.פּ.ס.) און ד״ר עלענבערג, וועלכער זאָגט, מ׳קען נישט און מ׳טאָר נישט טיילען די באַאַמטע אויף 2 קאַטעגאָריעס. ליי. **דער זענען אין מאַגיסטראַט פאַרהאַן צו ווייניג יודישע באַאַמטע.**

וויצע־פּרעזידענט קאָזלאָווסקי ערקלערט, אז ער וועט דעם ענדעקישען פאַרשלאַג נישט שטעלען צו דער אָפּשטימונג, ווייל דער שטאָטראַט איז נישט קאָמפּעטענט צו דעצידירען אין אַזעלכע פראַגען, אויב אפילו דער שטאָטראַט וועט איהם אָננעמען, וועט ער נישט באַשטעטיגט ווערען דורך דער אויפ־זיכטס־מאַכט.

קאָוואַלסקי: זאָל איהם דער שטאָטראַט טאַקע אָנ־נעמען, א פּוילישער ראַציאָנאַלער וועט זיכער אַכטונג געבן אויפן באַשלוס פון שטאָט־ראַט. **ס׳קומט סיי־ווי־סיי די צייט ווען מען וועט באַזייטיגען די יודען פון מאַגיסטראַט מיר וועלען צווינגען דערצו.**

פּרעזידענט קאָזלאָווסקי שליסט די דיסקוסיע, ער־קלערענדיג, אז דעם ענדעקישען פאַרשלאַג שטעלט ער נישט צו דער אָפּשטימונג, ווייל ער איז געגען דער קאָנסטיטוציע.

דער פאַרשלאַג וועגען נישט אָפּשאַפען דעם 10־פּראָצענטיגען צושלאַג פאַר די שטאָטישע באַאַמטע, ווערט אָנגענומען. די ענדעקעס האָבען זיך אָפּגעהאַל־טען פון שטימען.

דאַן ווערט באַטראַכט דער פאַרשלאַג וועגען נע־מען א הלוואה פון אַרבייטספאָנד אין דער הויך פון 800 טויזענד זל. אויף עפענטליכע אַרבייטען. די דאָזיגע אַרבייטען זענען שוין אויסגעפירט געוואָ־רען אין יאָהר 1936-37, דער מאַגיסטראַט האָט שוין באַקומען א קאַנטאָ אויף דעם א סומע פון 600 טוי־זענד זל. **דער אַרבייטס־פאָנד פאַרלאַנגט אָבער אַלס משכון אויף דער הלוואה די אַקציעס פון דער עלעקטראַווניע אויף א דאָפּעלטער סומע, דאָס הייסט אויף 1.600.000 זל.**

די דאָזיגע ערקלערונג רופט אַרויס א שטורם. עס פּראָטעסטירען שאַרף טעטען דער האַנדלונג פון אַרבייטס־פאָנד די ח״ח אַנדזשעאַק און פּאַטקאַנ־סקי, זיי זאָגען, אז דער אַרבייטס־פאָנד נעמט זיינע פאָדערען פון געלד, וועלכע עס צאָהלט די גאַנצע באַפעלקערונג אויסן זיין חוב איז צו אונטערשטיצען די עפענטליכע אַרבייטען. דער אַרבייטס־פאָנד דאַרף נישט פאַרלאַנגען אַזעלכע משכנות פון מאַגיסטראַט.

דער פאָרזיצער ערקלערט, אז אַלע אינסטיטוציעס וועלכע געבען קרעדיטען פאַרלאַנגען פאַרזיכערונגען.

צום סוף ווערט באַשלאָסען צו נעמען די הלוואה דערביי ווערט אָבער אויך אָנגענומען דער וואונש, אז דער מאַגיסטראַט זאָל נישט געבען דעם פאַרלאַנג־טען משכון. דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

קליינער פעליעטאָן

זיי האָבען זיך אויסגעלערנט

חאָס מאָל — זאָגט שמיל־שמעלקי — האָט ... איז קאָוואַלסקי נישט שולדיג! ס׳איז שוין איצט יעניגע מלאכה!..

כ׳מיין — זאָגט ער — די מעשה מיט ... מען אין וואַרשע — דאָס. וואָס מ׳האָט ... וואָזשנע אָנגעקיפט די בינער.

אצינד — זעהט איהר — וועלען מיר שוין ... מזל א פאָלק מיט לייטען גלייך! מיר שלאָגען ... אייך יודען!... וואָס איז — בלויז דייטשלאַנד ... מענטשען, צי אַלזשיר דאַרף צו האָבען אייך א „פאַנסטוואָווי מאַגאַפּאַל"...

וואָס׳איז די גדולה און דער יחוס?... ברוינען עס טאַקע יוצא זיין פאַר א וועלט ... מחבלים, שלעגער און פּאָגראָמשטשיקעס, און ... בען פון זיך בלויז אײַנשמייסים, פיינשטייגים ... שטייגים און עפשטייגים בעת מ׳קאָן נעמען ... שטייגים און עפשטייגים, בעת מ׳קאָן נעמען ... לערע זאַכען, ווי למשל—האַקען שויבען אין ... הייזער און יודישע געוועלבער...

און וואָס איז עס טאַקע די משה־גרויסע ... דעם גאַנצען גרייבנים? וואָס איז, וואָס?... ... נהג כשרוען טויער, שרייבער, דשפּוטאַט, עקו... עקזעקוטאָר און גלאַט אָרנטליכער מענש!

דאָס האָט איהר אייך — איינס, און, צוויי ... איז א מך טאַקע גלייכער געשלאָגען צו ... אייפיגע הענט, פון יודען מיט געשלאָגענע ... איידער פון ישש׳ן... די קלעפּ וועלען באַטש... פאַרפרעמדט ווערן, און עס וועט בלייבען ... משפחה...

שמילשמעלקי

פאַך-קורסען פאַר סוחרים

די לאָדזשער האַנדעלס־קאַמער האָט ... ווענדעט צו די איינצעלנע ווירטשאַפטליכע ... זאַציעס פון לאָדזשער קרייז מיט אַן אויפּפאָ... איינצואָרדנען סוחרישע פאַך־קורסען, ווי די ... שרייבט, וואָלטען אַזעלכע קורסען געקענט ... צו פאַרטיפען צווישען די סוחרישע ספּעצ... ידיעות אויפן געביט פון שטייער־געזעצגעבו... גאַניזאַציע פון די אונטערנעהמונגען, פּערז... קויפען א. א. וו. ס׳ווערט אויך צוגעגעבען ... פאַל פון א דעפיציט קענען די אָרגאַניזאַציע... די קורסען געניסען פון סובסידיום פון ווא... שול־קוראַטאָריום.

געזוכט דורך קרובים פון אויסלאַנד

קאָמוניקאַט פון דער יודישער ... גראַציע־געזעלשאַפט „יעאַ" לאָדז. פּיאָטרקאָווסקאַ 86

דורך קרובים פון אויסלאַנד ווערען ... פאָלגענדע פּערזאָנען:

מרים פראַנקענטאַל געוואוינט אַמאָל ... ליטאָמירסקאַ 7.

מרים גערליצקאַ, געוואוינט אַמאָל בושעזשינער 5.

זילבערבערג יעקב, געוואוינט אַמאָל טאַרגאָווע 67.

נאַדעל מלכה געוואוינט אַמאָל אויף ... לאָנאַ (ב) 3—5.

איזביצקי יחיאל יצחק געוואוינט אַמאָל מלינאַרסקאַ 4.

גורפינקעל הערש געוואוינט אַמאָל פּאָדורניאַוואַ 157: די דערמאָנטע פּערזאָנען, ... די, וועלכע ווייסען פון זיי ווערען געבעטען ... מעלדען צו דער יודישער עמיגראַציע־געזעלשאַפט „יעאַ", לאָדז, פּיעטריקאָווער 86, שריפטלין ... מינדליך יעדען טאָג פון 10 ביז 2 (אויסער ...

באַראַטונג פון טעקסטיל-אַרבייטער פון ז.ז.ז.

שפּעקולאַנטען זאָלען פאַרשיקט ווערען קיין קאַרטוז-בערעזע

פאַרברייטערען די קאָמפּעטענץ פון די אַרבייטס-אינספּעקטאָרען

(א) אויף אַן אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון די טעקסטיל־אַרבייטער, וועלכע זענען אָרגאַניזירט אין ז.ז.ז. איז באַהאַנדעלט געוואָרען די לאַגע פון די אַרבייטער, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וואַקסען דען יקרות אויף פּראָדוקטען פון ערשטער געברויך. עס איז אויף דער דאָזיגער פאַרזאַמלונג אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער נויטווענדיגקייט צו קאָנסאָ־לידירען די פּראָפעסיאָנעלע באַוועגונג, ווייל די אַרבייטער שטעהען ערב א שאַרפען קאַמף פאַר באַרמירען די לוינען. עס איז אויסגעאַרבייט גע־וואָרען אַן ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציע, וועלכע איז איבערגעשיקט געוואָרען צו דער צענטראַל־מאַכט. די פאַרזאַמלונג לייגט פאַר דער מאַכט צו באַקעמפען דעם וואוקס פון די פּרייזען אויף פּראָ־דוקטען פון ערשטען געברויך און ספּעציעל נישט ערלויבען צו העכערן די פּרייזען אויף געבעקס, פליייש א. ד. ג.

די פאַרזאַמעלטע לייגען פאַר אַרויסצושיקען קיין קאַרטוז־בערעזע די שפּעקולאַנטען, וועלכע רופען אַרויס דעם יקרות.

[illegible] לייגן די פאַרזאַמעלטע פאַר צו פאַר־ברייטערן די קאָמפּעטענץ פון די אַרבייטס־אינ־ספּעקטאָרן [illegible] גען פונ׳ם קאָלעקטיווען אָפּמאַך. ווייל נאָר אויף דעם אופן, דענקען די אַרבייטער, וועט מען קענען א סוף מאַכן צו דער אונפאַרשעמטער עקספּלואַטאַ־ציע פון דעם אַרבייטער מצד דעם פאַבריקאַנט.

די שטרייק-באַוועגונג אין לאָדז

דער שטרייק אין דער זאַקען-אינדוסטריע דויערט

מאָרגען אַלגעמיינער פּראָטעסט-שטרייק אין דער קאַטאַן-אינדוסטריע

(א) אין משך פון דעם נעכטינען טאָג האָט דער שטרייק אין דער זאַקען־אינדוסטריע (רונד־מאַשינען) געדויערט ווייטער.

דער שטרייק האָט אַרומגעכאַפּט אַלע צוויי־גען פון דער זאַקען בראַנזשע.

אויף ווישאַקאַ 45 אין לאָקאַל פון די קלאַסען־פאַראיינען איז פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פאַרזאַמ־לונג פון די פאַבריקס־דעלעגאַטען אין דער קאַטאַ־אינדוסטריע, די דעלעגאַטען האָבען באַשלאָסען אונ־טערצושטיצען דעם שטרייק פון די זאַקען־אַרבייטער (רונד־מאַשינען) און פּראָקלאַמירען אויף מאָרגען, מיטוואָך, דעם 3־טען אַן איין טאָגיגען פּראָטעסט־שטרייק.

ווענען א קאָלעקטיווען אָפּמאַך פאַר די אַרבייטער אין דער שנוראַ־וואַדלע-בראַנזשע

דער פּראָפעסיאָנעלער פאַראיין פון די שנוראַוואַדעל־אַרבייטער האָט אונטערגענומען אַן אַקציע וועגן נאָרמירען די באַדינגונגען פון אַר־בייט און לוין אין דעם פאַך.

[illegible] ... קאָנפערענץ ביים ...

אַרבייטס־אינספּעקטאָר וועגען שליסען א קאָלעק־טיווען אָפּמאַך.

די פאַך-קאָמיסיע פאַר דער קאַטאַן-אינדוסטריע — ביי דער אַרבייט

(א) אונטערן פאָרזיץ פון קרייז־אינספּעקטאָר איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער פאַך־קאָמיסיע, וועלכע איז געגרינדעט געוואָרען, כדי פעסטצושטעלען די לוינען אויף די נייע אַרטיקלען פון פּראָדוקציע אין דער קאַטאַן־אינדוסטריע. א חוץ דעם האָט די קאָמיסיע געהאַט צו לעזען נאָך א רייה פאַרשידענע שטרייט־פראַגען.

נעכטען האָט זיך די קאָמיסיע באַקענט אין אַלגעמיין מיט די שטרייט־פראַגען. די צווייטע זיצונג זאָל פאָרקומען דעם 8־טען ד. ח און געגען די פראַגען באַהאַנדלען.

ווידער א סיכסוך אין שפּיטאָל קאָכאַנובקע

(א) אין שפּיטאָל „קאָכאַנובקע" האָט די פאַר־וואַלטונג, נישט קוקענדיג אויף די אָנגענומענע אויף זיך פאַרפּליכטונגען, פּראָבירט אָנצוואַרפען די אָנ־געשטעלטע א 10 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג, צוליב דעם איז ווידער אַנטשטאַנען א סיכסוך וועלכער איז איבערגעגעבען געוואָרען אין אַרבייטס־אינספּעק־טאָראַט צו רעגולירען.

טעאַטער „לאַ סקאַלאַ" געוו. פאָלקס־טעאַטער) זגערזשער 17

גאַסטשפּילן פון דער ביאַליסטאָקער טרופּע מיטן אָנטייל פון די אַרטיסטן

רעניאַ גליקמאַן און ז. קאַלעשניקאָוו מיט זייער אַנסאַמבל

2 גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונגען צו ביליגע פרייזען

פון 35 גר. ביז 1 זל. שטורמישער דערפאָלג. אַלע זענען ענטציקט הומאָר, געזאַנג, טענץ, שאַרזש, וויצען. —

היינט דינסטאָג, ד. 2 מערץ ווערט געשפּ. צום 5־טן מאָל די שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע

„דאָס וואָלגאַ=מיידל"

אין 2 גרויסע אַקטן 24 נומערן געזאַנג און טענץ

מאָרגן מיטוואָך, ווערט געשפּילט צום 3־טן מאָל דער גרעסטער קינאָ־שלאַגער

„דער איבעריגער מענש" אין 4 אַקט. מיט געזאַנג | פאַרגרעסערטער אָרקעסטער. | אָרס. א. לאַקס.

אויספלוג קיין ווין
פרייז 135 זל.

אויספלוג קיין לאָנדאָן און פּאַריז
ערלעדיגט
דאָס וועלט־רייזע־ביוראָ
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 107-87.

פון יודישע האנטווערקער־לעבען

...נערמאכער, יובילער, גראווירער און פארגילדער צעך. פעטריקאווער 20.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פארטעגומעטער אקציע ... פאראייניקען די יודישע זייגערמאכער, יובילער, ...ווירער א. א. פאכן פון דער בראנזשע, איז לעצ... פארגעקומען א קאנפערענץ פון די פארשטייער ... פירהש עקזיסטירענדע אין לאדז צעכען פון די ...

מצד דעם זייגערמאכער צעך, גראנסקא 40 זענען ... פארטרעטען די ה"ה מיזעס, סאלאוויטשיק ... קארנבלום פון זייגערמאכער צעך, פעטריקאווער ... די ה"ה טריכבוים, יאסקאוויטש און שרעליכט. ... פארן צוטרעטען צו באטראכטען די פראגע פון ... פאראייניגונג, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ... רעלעגאטען זענען באפולמעכטיגט דורך זייערע ... פארוואלטונגען צו דערפירען צו א פולשטענ... פאראייניגונג.

... נאך א לענגערע דיסקוסיע זענען די צדדים געק... צו פאלגענדען הסכם: 1) ביידע עקזיסטירענ... צעכען פאראייניגען זיך אין איין צעך, אין זיי... זייגערמאכער, יובילער, גראווירער און פארגילדער צעך ...פעטריקאווער 20.

... אויפן 7. ד. ח. ווערט צונויפגערופען אן אלגע... פארזאמלונג פון אלע מיטגלידער פון דער ... בראנזשע, מיטגלידער און נישט־מיטגלידער, כדי צו ... רעגיסטרירען אין צעך, פעטריקאווער 20 ... גלייכצייטיג איבערגעבען דעם געמיינזאמען בא... וועגען דער פאראייניגונג.

... דער פראטאקאל פון דער רערמאנטער קאנפער... איז דורך די דעלעגאטען אונטערגעשריבען ... געווארען.

די פארוואלטונג פון צעך מאכט גלייכצייטיג באר... אז דער נייער סטאטוט פארן צעך איז שוין ... באשטעטיגט געווארען און באלד נאך דער איבער... רעגיסטראציע וועט פארקומען די אלגעמיינע פאר... זאמלונג מיט וואהלען פון א פארוואלטונג לויט די ... פארשריפטען פון נייעם סטאטוט.

... ווי עס איז צו זעהן האט דער „אפעל", וואס מיר ... האבען מיט א צייט צוריק געווענדעט צו די פאר... שטייער פון די צעכען וועגען אדורכפירען א פאר... אייניגונג שוין אנגעהויבען צו געבען די געהעריגע ... רעזולטאטן.

עס איז אויך געוואונשען פאר די אינטערעסען ... פון די יודישע בעלי־מלאכות, אז אויך אלע אנדערע ... געשפאלטענע צעכען פון איין פאך זאלען זיך פאראיי... ניגען.

עס איז צו האפען, אז דער שריט פון די זייגער... מאכער־צעכען וועט זיין א בייספיל פאר אלע אנדערע ... און עס איז אפשר אויך מעגליך צו דערפירען צו דער לאנג ... דערווארטעטער פאראייניגונג פון די יודישע האנט... ווערקער אין דער שטאט לאדז.

שניידער - צעך (וואלטשאנסקא 27)

די פארוואלטונג פון שניידער־צעך (וואלטשאנ... 27) מאכט אויפמערקזאם אלע מיטגלידער, אז ... האנטווערקער - קאמער נעמט נישט אן צו רעגיס... טרירען קיין אפמאכען מיט לערן־יונגלעך ביי די מייס... טערס, וואס האבען זיך נאך נישט פארזעהן מיט דער ... לעגיטימאציע, וואס די האנטווערקער־קאמער גיט ... ארויס אלס באוויז פון באזיצען רעכט צו האלטען ... לערן־יונגלעך.

די לעגיטימאציעס קאנען באקומען די שניידער, ... וואס באזיצען מייסטער - דיפלאמען, דאגעגען די ... שניידער, וואס פירען זייער ווערקשטעל פון פאר ... 1927 יאהר און האבען אין יאהר 1927 בא... קומען א לערן־יונגעל, מוזען זיך ווענדען צו דער ... האנטווערקער־קאמער מיט א בקשה זיי צו געבען די ... רעכט צו באשעפטיגען אויך ווייטער לערן־יונגלעך ... אויפן סמך פון ערווארבענע רעכט.

... צו דער בקשה מוז ביגעלעגט ווערען א באשיי... ניגונג פון אינדוסטריע־אמט אדער פון צעך.

די לעצטע וועלען ערשט באקומען די לעגיטימא... ציע'ן דערהאלטען די ערלויבניש צו באשעפטי... גען לערן־יונגלעך.

... כדי צו פארלייכטערן די שניידער צו באקומען ... די לעגיטימאציע ווי אויך האט רעכט צו באשעפטי... גען לערן־יונגלעך, האט די פארוואלטונג פון צעך בא... שלאסען, אז דער סעקרעטאריאט פון צעך זאל פאר ... די שניידער (וואס וועט זיך ווענדען) אויסלעדיגען ... דאס ענין אין דער האנטווערקער־קאמער.

קעטלער - סעקציע

אין לאקאל פון דער האנטווערקער־עקספאזיטור ...

די פארוואלטונג האט אויף איהר לעצטער זי־צונג באשלאסען שוין צוזוטרעטען אדורכצופיהרען די אויבענדערמאנטע באשלוסען.

אין דער ערשטער ריי זאל באהאנדעלט ווערען די פראגע פון ערלעדיגען דעם סכסוך מיט די אר־ביטער און עס איז שוין געהאפען א ריי קאנפערענ־צען מיט די ארבייטער.

האנטוו. פאראיין אפט. דזיאלאשין

אין דזיאלאשין עקזיסטירען פינף יודישע צעכען פון באזונדערע פאכען. צוליב דעם וואס ביים היינ־טיגען טאג איז געוואונשען, אז די יודישע ווירט־שאפטליכע פאך־ארגאניזאציעס זאלען זיך שטאר־קען אום כדי צו באזיצען עקזיסטענץ - פארעבטי־גונג און פעהיגקייטען אפצווערען די אטאקעס מצד די אנדערע האנטווערקער. איז א דאנק דער איניצי־יאטיווע פון דער האנטווערקער־עקספאזיטור אין לאדז געשאפען געווארען פון אלע פינף צעכען איין יודישער צעך.

עס איז שוין פארגעקומען די אלגעמיינע פאר־זאמלונג, אין וועלכע ס'האבען אנטייל גענומען די פארשטייער פון די באזונדערע צעכען.

די פארזאמלונג האט באשלאסען צו שאפען איין צעך אונטערן נאמען „האנדווערקער צעך אין דזיאלאשין".

געוועהלט האט באזונדערע א דעלעגאציע פון די יו־דישע האנטווערקער פון דזיאלאשין די האנדווערקער עקספאזיטור, וואו זיי האבען איבערגעגעבען דעם באשלוס.

דער סעקרעטאריאט פון דער עקספאזיטור האט איבערגענומען אדורכצופיהרען אלע פארמאליטעטען און געמאכט די געהעריגע אנווייזונגען.

עס איז פראי צו באמערקען, אז א דאנק דער אי־ניציאטיווע פון דער עקספאזיטור זענען אין א ריי שטעטלעך פון דער לאדזער וואיעוואדזטווא אדורכ־געפיהרט געווארען אזעלכע פאראייניגונגען.

אין פארגעקומענע די אלגעמיינע יערליכע פארזאמלונג פון דער קעטלער־סעקציע אין לאדז.

דער פארזיצער עפענט די פארזאמלונג און עס ווערט איבערגעגעבען א באריכט פון דער טעטיגקייט ווי אויך פון קאסע, וואס ווערט גענומען צו קענטניש.

עס ווערט אויסגעוועהלט א נייע פארוואלטונג פון פאלגענדע ה"ה: קאמינסקי (פרעזעס), רייכערשטיין (וויצע־פרעזעס), נאלדמאן (קאסירער), און דער רשות. קאמיסיע זאלצבערג, בערקאוויטש, און שידסגע־ריכט: קויפמאן, אלטמסקי, קאפעלמאן, גאלדפארב און בערקאוויטש.

אויף דער פארוואלטונג איז אויך ארומגערעדט געוואָרען די לאגע פון פאך אין צוזאמענהאנג מיט'ן צוגאנג צום סעזאן. די פארזאמלונג באשליסט אויפ־צו פאדערן די נייע פארוואלטונג אנצונעמען אן אק־ציע צו פארבעסערן די לאגע פון פאך.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט די ארויסגעשטעלטע פא־דערונגען דורך די קעטלער - ארבייטער פון א לוין־העכערונג ביז 20 פראצענט איז זונטאג פארגעקומען א פארזאמלונג פון די מיטגלידער פון דער קעטלער־סעקציע.

אויף דער פארזאמלונג איז ארומגערעדט גע־וואָרען די לאגע און די באדינגונגען ביי וועלכע דאס פאך ארבייט ביים היינטיגען טאג.

אין דער צייט ווען דער קעטלער באקומט פון פאבריקאנט א פיל קלענערן פרייז פאר דער ארבייט, איז אוממעגליך ביים היינטיגען טאג צו רעדען וועגען א העכערונג פון לוין פארן קעטלער־ארבייטער.

די פארזאמלונג האט באשלאסען אין דער אויבענדערמאנטער פראגע צו געבען די פארוואלטונג פון דער סעקציע פרייע הענט ביים ערלעדיגען פון סכסוך.

גלייכצייטיג באשליסט די פארזאמלונג ארויסצו־טרעטען מיט א פאדערונג צו די זאקען־פאבריקאנטען צו העכערן דעם פרייז פאר קעטלען.

באשטעטיגט דער נייער צעניק אויף ברויט

(א) דער צעך פון די לאָדזער בעקער האט זיך, נאך אין דער פארגאנגענער וואך געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזטווע, וועגען באשטעטיגען דעם נייעם צעניק אויף געבעקס.

לויט דעם דאָזיגען נייעם צעניק, זאל א קילא ברויט האָבען געקאָסט 41 גר.

די וואָיעוואָדסטווע האָט, נאָכדעם, ווי זי האָט באַקומען אַ אינסטרוקציע פון וואַרשע בעשטע־טיגט דעם נייעם צעניק, אָבער נישט אין דער מאָס, ווי עס האָבען דאָס געפאָדערט די בעקערס.

לויט'ן נייעם צעניק וועט אַ קילאָ ביי־טעל־ברויט קאָסטען 37 גראָשען (ביז אַהער 35 גראָשען), ראַזשיע ברויט 30 גר. און זעמעל 75 גר.

פאר נעהמען העכערע פרייזען וועט מען אדמי־ניסטראטיוו באשטראָפט ווערען.

געגעז אננעמען דעם אריער-פאראגראף

איינשטימיגער באשלוס פון דאקטוירים=פאריין אין לאדזער קריז

די פאַרוואלטונג פון דאָקטוירים־פאַראיין פון לאָדזער קרייז, האָט אויף דער לעצטער זיצונג פון 28־טען פעברואר ד. י. איינשטימיג זיך ארויסגעזאָגט געגען אננעהמען דעם אריער־פאראגראף פון דאָק־טוירים־פאראיין.

צוליב'ז גרויסען ערפאלג

נאָך, מיזגש אָון מיוועל נאָך 6 טעג

די אויפפיהרונג פון מאָריס שוואַרץ אַנסאַמבל אין פילהאַרמאָניע האט ארויסגערופען די בריי־טסטע און אינטעליגענטסטע קרייזען פון לאָדזער טעאַטער־באַזוכער. אזא קאָלאָסאַלען ערפאָלג האט שוין לאַנג אַ פיעסע נישט געהאַט, וואָכמעהר, אז אין דער פרעכטיגער אויפפיהרונג נעמען אַנטייל די גרעסטע קינסטלער פון „דער יודישער ביהנע". „גאָט, מענש און טייוועל" — ווערט געשפילט נאָך 6 טעג — אַנהייבענדיג פון מיטוואָך דעם 3־טען ד.ח. עס איז כדאי, אַז יעדער זאל באזוכען די העכסטע פאָרשטעלונג אין פילהאַרמאָניע.

אויספלוג קיין ווין

אויף די ווינער ירידים

פון 7־טען ביז'ן 14־טען מערץ 135 זל.

די צאָהל פלעצער איז בעגרעניצט. איינשרייבונגען און אינפאָרמאַציעס:

Wagons Lits Cook

PIOTRKOWSKA 68, tel. 170-70.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

טאַנץ־אויפטריט פון סאַשאַ לעאָנטיעוו און האַלינאַ ראַדלינסקאַ אין פילהאַרמאָניע

היינט האַלב ניין אָוונט קומט פאָר אין פילהאַרמאָ־ניע־זאַל אַ גרויסער טאַנץ־פעסטיוואַל פון דעם באַריי־מטעסטען וועלט־טענצער סאַשאַ לעאָנטיעוו און האַלינאַ ראַדלינסקאַ, די באַקאַנטע פרימאַ־באַלערינאַ פון טעאַטער ווייעלקי אין וואַרשאַ. די לאָרעאַטקע פון אינטערנאַציאָ־נאַלען טאַנץ־קאָנקורס אין ווין, די טענצער וועלען אַרויס־טרעטען אין נייע טאַנץ־קרעאַציעס, וועלכע זענען נאָך נישט געזעהן געוואָרען אין לאָדז.

די אויפטריטען פון סאַשאַ לעאָנטיעוו און האַלינאַ ראַדלינסקאַ האָבען אומעטום אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג. מען דאַרף דערוואַרטען, אַז דער היינטיגער אויפטריט אין פילהאַרמאָניע וועט זיין אַן ערפאָלג־רייבער. בילעטען צו באַקומען אין פילהאַרמאָניע.

פון „פאָלקס - טעאַטער" זגערזשער 17.

היינט דינסטאָג ווערט געשפילט צום 5־טען מאָל דורך דער ביאַליסטאָקער טרופע די אָפערעטע „דאָס וואָל־גאַ מיידעל", מיטוואָך ווערט געשפילט צום 3־טען מאָל „דער איבעריגער מענש". אין ביידע פיעסען נעמט אַנ־טייל דער גאַנצער נייער אַנסאַמבל.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורנע

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: י. קאַהאַנע (לי־מאַנאָווסקיעגאָ 80), ס. טראַווקאָווסקי (בזשעזשי־נער 56), י. קאָפּראָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 15), א. ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21), מ. באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), י. טשינסקי (ראָקיטשינער 53), ע. זאַקשעווסקי (קאָנטנע 54), י. שיניעצקאַ (זשגאָ־זשער 59).

וואַרשאַווער אפיציעלע בערזע

האָלאַנד	—	—	—	289.
לאָנדאָן	—	—		25.78
ניו־יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	528,
פּאַריז	—	—	—	24.53
פּראַג	—	—	—	18.41
ציריך	—	—	—	120,35

אפיציעלע פּראַצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	100,
3 % אינוועסטיציע I		—	—	63,75
3 — II	—	—	—	65,75
4 — דאָלאַרובקע	—	—	—	47,00
7 — סטאַביליזאַציע	—	—	—	3,61
5 — וואַרש.		—	—	54,50
5 — לאָדזער		—	—	49,75

א ליאדע טאג
וועט מען אין
„קאפרין"
האבען דעם
„מ'האט עס אין ד'ערד"
(חד גדיא)

דיכטער פאלק היילפערן
געקומען קיין לאדז אין שליחות פון „יווא"

נעכטען איז געקומען קיין לאדז דער דיכטער פאלק האלפערן פון ווילנע. ער איז געקומען אדורכ־פיהרען אן אקציע פאר „יווא" אין לאדזער קרייז.

דער קינסטלער מיכאל יא אין לאדז

קיין לאדז איז געקומען אויף א קורצע צייט דער באקאנטער יודישער קינסטלער מיכאל יא. (פון ריגע)

ער איז געקומען קיין פוילען בכדי נעהנטער צו באקענען זיך מיטן יודישען לעבען אין לאנד. ספע־ציעל אין לאדז וועט ער פארברענגען א לענגערע צייט.

ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז ער וועט מאכן אין ווארשא און לאדז אן אויסשטעלונג פון זיינע ווערק און אויך ארבייטן שאפן עטליכע טעאטער־אויפפיהרונ־גען (ער איז א גלענצענדער רעזשיסער און דעקאראַ־טאר), וועלכע האט זיך אין לעטלאנד שטארק מפורסם געמאכט דורך זיינע אריגינעלע אויפפיה־רונגען אין לעטישען, רוסישען און יודישען טעאטער.

אגב, איז מיכאל יא אויך שטארק באקאנט אין דער יודישער שרייבערישער וועלט אלס טעמ־פעראמענטפולער, אריגינעלער שריפטשטעלער־עסע־איסט.

מיר באגריסען איהם צו זיין אנקומען קיין לאדז!

לאדזער קיין בערעזא

נעכטען זענען פאר אנטי־מלוכה'שער טעטי־קייט ארויסגעשיקט געווארען קיין בערעזא קארטוזקא 2 פערזאן און נעהמליך: ביאק און קלוסאווסקי.

ראדיא - פראגראם
דינסטאג, דעם 2־טען מערץ 1937

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 אודיציע פאר שולען, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 פליטען, 12.40 ידיעות, 12.50 פליטען, 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע־קאנ־צערט, 3.40 אקטועלער שמועס, 4 פליטען, 4.15 פון פ. ק. א., 4.30 קאנצערט, 5 דערציילונג, 5.15 בעטהאווען־קאנצערט, 5.35 פליטען, 5.50 „ליבע אויפן ים" — מאָ־נאלאג, 6 אקטועלער שמועס, 6.10 ספארט אין שטעט און שטעטלעך, 6.30 פידעל־קאנצערט (פליטען), 6.50 אק־טועלער שמועס, 7 דיסקוסיע, 7.20 מוזיק. אודיציע, 8 אודיציע, 8.15 סימפאנישער קאנצערט פון לעמבערג, ידיעות, אקטועלער שמועס, 10.30 ליטערארישע סקיצע, 10.45 טאנץ־מוזיק

Dr. Wołkowyski

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8—11 ביינאכט און 4—9 צונאכט

1=טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן=באקען און נאז. פס.

פון Dr. med.

Sadokierski

פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77.

עמפפאנגס־שטה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאכט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל=גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 און 5—8 און זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען,

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אויך אלע ארט ענצינדונגען.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—9 אווענד

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג

גרויסער דאפעלטער פראגראם

I

העררליכע דראמע א. נ.

צו דיר געהער איך

אין דער הויפט־ראל

Katarzyna Hepbürn i Charles Boyer

II

פרעכטיגע קאמעדיע א. נ.

„די מלחמה איז וואלץ=קעניגרייך"

אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

„קאנסום“ ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

לעצמע טעג! צי האסטו שוין בעזוכט

KONSUM WIDZEWSKIE MANUFAKTURY S.A.

וואס גייט צו ענדע!

די ווייסע וואך?

קום און וועסט דיך איבערצייגן אין די אונגעהערט, נידעריגע פרייזן פון אונזערע אויסארבייטונגען

ראקיטשינער 54. צופאהר מיט טראמוואיען

קלאבג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

היינט אין פאלן, טעג!

„אללאה'ס גארטען“

גיגאנטיש מייסטערווערק אין נאטירליכע פארבען

רעזשי: RYSZARD BOLESŁAWSKI

אין די הויפט-ראלעס: MARLENA DIETRICH i CHARLES BOYER און דער געניאלער

פילם-קינסטלער Józef Schildkraut

אויספרדעם: צוגאבע אין קאלירען א. נ. „Rumba wędruje przez świat“

אויספרדעם קלאנג-צוגאבע פון P.A.T.

פרייזען פון 54 גר.

...rzeszenie Kupców Detalistów
...ewództwa Łódzkiego Piotrkowska 120

מאכט באקאנט אויפ'ן גרונד פון פאראיינס-סטאטוט §§ 26 און 29, זונטאג, דעם 14 מערץ ת. י. 11 א זייגער ... פאר אין איינענעם לאקאל (פיעטרקאווער 120) די

אלגעמיינע יערליכע פארזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) ערעפענונג און וואהל פון א פרעזידיום אויף דער ... מיינער פערזאמלונג; 2) באריכט פון דער טעטיגקייט פון פארוואלטונג; 3) באריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 4) ... זשעט אויפ'ן יאהר 1937; 5) וואהל פון א פאראיינס-... 6) וואהלען פון א נייער פארוואלטונג; 7) פרייע פארשלאגען, וועלכע נעהמען נישט ארום די טאג-ארדנונג, מוזען איבערגעגעבען ווערען 7 טעג פריהער פאר דער מיינער פארזאמלונג.

די פארוואלטונג

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi poszukuje w pobliżu granic miasta i głównych arteryj komunikacyjnyh—terenów podmiejskich o powierzchni od 10.000 do 15.000 mtr. 2 (2 lub 3 morgi) na urządzenie złowisk nieczystości.

Oferty, zawierające szczegółowe warunki sprzedaży tego rodzaju gruntów wraz z określeniem ich położenia, można składać w biurze Wydziału Gospodarczego, ul. Zawadzka nr. 11 — III piętro, pokój nr. 53, w terminie do dnia 15 marca 1937 roku.

Łódź, dnia 1 marca 1937 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

PRZETARG.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza pisemny publiczny przetarg na oczyszczanie i wywózkę śmieci z rynków miejskich im. płk. Boernera, Wodnego i przyległych w połowie do nich ulic oraz samą tylko wywózkę śmieci, lodu i śniegu z placów targowiskowych przy ul. Zgierskiej Nr. 6 i przy ul. Żydowskiej Nr. 7 na czas od 1 kwietnia 1937 roku do dnia 31 marca 1938 roku.

Oferty pisemne składać należy w Wydziale Przedsiębiorstw Miejskich przy ul. Prez. Narutowicza Nr. 37, pokój Nr. 4 do dnia 18 marca 1937 roku do godz. 12 w południe w kopertach zalakowanych z napisem: „Oferta na oczyszczan'e i wywózkę śmieci z rynków i placów miejskich targowiskowych oraz przylegających w połowie do nich ulic“. Do oferty dołączyć należy dowód złożenia wadium w wysokości zł. 200.— gotówką. Oferty nie odpowiadające warunkom przetargu lub złożone po term'nie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu i umowy są do przejrzenia w biurze Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich przy ul. Prez. Narutowicza Nr. 37, pokój Nr. 3.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Łódź, dnia 1/III—1937 roku.

קליינע אנאנסען

ז זלאטי

אנאנס ביז 15 הערטער

פרייע פאסטען

ס'ווערען געזוכט מאשין-שטי... צו בעסערע ארבייט. ספעציעל ... אין קאלאראווע, פרענקעל, נאווראטני...

שניידער-געזעלען ווערען גע... מענער - בעשטעלטע ארבייט. ... נארוטאוויטשא 56.

ס'ווערט געזוכט לערן-מיידל ... לערן-יונגלעך אין דער שאכטעל... צעגעלניאנא 16, א. וועלטמאן, געצאהלט.

ס'איז נויטיג פון זאפארט ... טיגער אגענט פון קאסמעטיק א... פראווינץ, ווי אויך א שיק-יונגעל. ... פאר „L. N.“ אין אדמ.

א טרייבערין, עוועגטועל א ... צו זייד קען זיך מעלדען פילסודס... וו. 54 פון 2—4 נאכמ.

ראסאלען

א פראנטאווע צימער, 1. ... זוניג, אין אפצוגעבען פאר א ... קאטאר. צו ערפאהרען זאכאדניע... וואוינונג 13.

ס'ווערט געזוכט א פאבריקס... מיט 3 פענסטער, מען זאל קענען ... קומען א קאנצעסיע, פון באלוטער ... ביז שרודמיעסקא. אפערטען אין ... אונטער „A. B.“

פערשידענעס

צופעליג בילינ צו פערקויפ... לאפקאווע דאמן-מאנטעל. נאווראטני... וו. 14, פראנט, 3. שטאק.

די היפאטעק-בעגלויביגע אויף ... ווילא אין קאלומנא פון אברהם און ... לעווקאוויטש, קענען זיך ווענדען ... אינפארמאציעס ביי חיים ראזע... זאוואדזקא 16a פון 2—4 נ"מ

געלעגענהייטליך צו פערקויפ... קרעדענס אזשעכאווע, א רונדער ... 5 שטיהל און טאטעל טיט לעדע... ערפאהרען זאוואדזקא 23, וו. 51.

זייד-טרייב = מאשין, 48 ... נעבויט בר. מייער בארמען, אין ב... צושטאנד צו פערקויפען. צו ערפ... טעלעפ. 227-46.

ס'ווערט געזוכט צו קויפען!

א דרוק = מאשין

א צילינדער, א האלבער בויגען 63 x 95 (לילעפוטסקא). — אפערטען אונטער „W“ אין אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט“

א שיינער

פאבריק-לאקאל

מיט קאנצעסיע, 6 x 12 גרויסע פענסטער, פארטער מיט מאטאר 1 1/2 פפערד קראפט, טראנסמיסיע און מיט גאנצע פאבריקס-איינריכטונג פון שוין איבערציגעבען. — צו ערפאהרען טעלעפ. 227-46.

בעמ.: שטראם נישט אויסגעשאלטעט.

אכטונג, לאדז און פראווינץ

די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע פון

יודישע לאנגע מלבושים

מ. לאבערשטיין מאכט בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס מען געפעפט איז פערזעהען מיט'ן גרעסטען אויסוואהל פון לאנגע מלבושים ווי אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע סחורות מאטעריאלען אויף בעשטעלונגען. וואס ווערען אויסגעפערטיגט אין דער קירצעסטער צייט לויט'ן פערלאנג. געדענקט דעם אדרעס!

משה לאבערשטיין

אנגראדאווא 1, אין הויף, 1. שט. לינקס

לעטשניצע

פאר ווענערישע-קראנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

מעגמיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד. א בעראטונג 3 זל.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק-געשעפטן און פערפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja“, Bydgoszcz.

Dr. I. PIECHOWICZ

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

האט זיך איבערגעצויגען אויף

20 שרודמיעסקא 20

טעל. 107-79.

נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 3-7 אוו.

Dr. med.

HERSZFINKIEL

ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

17 שרודמיעסקא

פראנט, I שט. טעל. 111-87.

Dr. med.

M. JAKOBSON

choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)

ul. Dr. Sterlinga 22

telefon 174-42.

Dr. med

J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען.

אנדזשעיא 4, טעל. 228-92

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, פלאז און אורין-טראקט.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) אויף צוויינקעל, נאפעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערהיטונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאטע-פיס.

דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מאדערנע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפערליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-פאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד

דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

אנערקענונגס-צייגניש און לויב-שרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:

Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Münzer.

ספעציאליסט

Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Dr. med.

P. Braun

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

Dr. med. I. SER

choroby wewnętrzne

האט זיך איבערגעצויגען אויף

Al. I-go Maja 3, tel. 174-41.

נעהמט אן פון 4-6 נאכמ.

Doktór

C. J. Prawda

אינערליכע קראנקהייטען

זגערסקא 20 טעל. 133-26

נעמט אן פון 5—7 אווענד.

ד"ר הערלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערסקא 11, טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

האלא!!!

בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, חתונה-קארטען, פערש עטיקעטען

יעדע אונטערנעהמונג, יעדעס געשעפט נויטיגט זיך שיינע דרוק-ארבייט

באר אין דער שנעל-דרוקעריי

בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

בעקומט איהר דרוקארבייט אין פיינסטער אויספיהרונג מיט די מאדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פרייזען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.